

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΘ'

ΤΕΤΑΡΤΗ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1941

ΑΡΙΘ 22-24

ΤΟ ΑΛΗΘΕΣ ΦΩΣ

Χριστούγεννα. Ἐορτὴ Φωτός. Κυριαρχεῖ ἡ νίκη τοῦ Φωτός. Ὁπερ διέλυσε τὸ σκότος. Εἰς τὴν φύσιν ὁ ἥλιος ἀρχίζει τὴν θριαμβευτικὴν αὐτοῦ πορείαν καὶ ἀνάβασιν πρὸς τὸ ζενίθ, διὰ τὴν φέρη διὰ τοῦ φωτός καὶ τῆς θερμότητος τὴν ἀνοιξιν τῆς ζωῆς εἰς τοὺς ξηρανθέντας ἀγρούς, καὶ τὰ μαρανθέντα δένδρα. Καὶ τὸ Φῶς, τὸ ἐκ τοῦ Σπηλαίου, θριαμβευτικῶς ἐξέρχεται διὰ τὴν φέρη τὴν σωτηριώδη ἀνοιξιν εἰς τὰς ξηρανθείσας, ἐκ τῆς ἁμαρτίας ἀνθρωπίνους ψυχάς. Τὸ Φῶς αὐτὸ λάμπει, ἀγωνίζεται καὶ νικά τὸ σκότος. Τὸ ἀσύλληπτον ἐν τῷ μυστηρίῳ τούτῳ εἶναι ὅτι ὁ Λόγος ἐγένετο σὰρξ, ὅτι ὁ Θεὸς ἀνακλίνεται ἐν τῇ Φάτνῃ, γινόμενος ἄνθρωπος.

Αὐτὸς εἶναι τὸ αἰώνιον Φῶς, τὸ Ὅποιον λάμπει εἰς ἀπόσιτον δόξαν. Αὐτὸς εἶναι τὸ ἀληθὲς Φῶς, τὸ φωτίζον ἐξ ἰδίας δυνάμεως καὶ πηγάζον ἀπὸ τὸ αἰώνιον «εἶναι». Αὐτὸς εἶναι τὸ λάμπον Φῶς, τὸ ὁποῖον οὐδὲν ἀφίνει ἀφώτιστον καὶ χωρὶς τὴν λαμπύρην. Πρὸ τῆς λάμψεως αὐτοῦ ἐκάστη γωνία τῆς ὑπάρξεώς μας φανεροῦται καὶ ἡ ἐν ἡμῖν νύξ φωτίζεται ἀπλῶς.

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, ὁμιλῶν περὶ τοῦ Φωτός αὐτοῦ, διδάσκει, ὅτι «ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν». Αὐτὸς εἶναι ὁ ἀγὼν. Τὸ σκότος δύναται νὰ ἀντιπολεμῇ, ἀλλ' εἰς οὐδὲν ἰσχύει. Ἐν τούτοις, ἂν καὶ ὅλα ἐγένοντο διὰ τοῦ Φωτός, ὁ κόσμος «δὲν προσέλαβεν τὸν πλοῦτον τοῦ Φωτός». Ὁ Ἰωάννης ἐξακολουθεῖ, «Ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο». Ὡ! ἀσύλληπτον μυστήριον! Ὁ Θεὸς Παιδίον. Τὸ Φῶς συνεδέθη μὲ τὸ σκότος καὶ διέλυσε αὐτό, ὁ αἰώνιος Λόγος ἔλαβεν θνητὴν ἀνθρωπίνην σάρκα καὶ ἐνίκησεν αὐτήν. Τὸ Φῶς λοιπὸν δίδει τὴν δύναμιν καὶ πληροῖ χαρὰς καὶ ἀληθείας τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς σώζει καὶ καθιστᾷ αὐτοὺς παῖδιά τοῦ Θεοῦ.

Εἰς τὸ χαμόγελον τοῦ Παιδίου τῆς Φάτνης λάμπει τὸ αἰώνιον Φῶς, τὸ Ὅποιον ἀφαιρεῖ πᾶσαν στενοχωρίαν ἀπὸ ἡμᾶς, τὰ παῖδιά τῆς νυκτός. Τὸ Φῶς αὐτὸ διευθύνεται εἰς τὰ κρυπτά, τὰ σκοτεινά, τὰ φοβούμενα τὸ φῶς ἔργα, σέψεις καὶ λόγους ἡμῶν. Τὸ Φῶς αὐτὸ εἶναι ὁ ὁδηγὸς τῶν πλανηθέντων, ζητεῖ τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες ἀπεμακρύνθησαν τῆς ἀληθείας, ζῶντες ἐν ἀμφιβολία καὶ ριψοκινδυνεύοντες εἰς τὸν μακρὰν τοῦ Θεοῦ δρόμον. Εἰς αὐτοὺς κατευθύνεται τὸ Φῶς καὶ τοὺς συλλέγει ἀπὸ τὸν δρόμον τῆς πλάνης.

Ὅλα τὰ κοσμικὰ φῶτα, τὰ πλανητὰ τοιαῦτα δηλαδὴ, διαλύονται ἀπὸ τὸ Θεῖον Φῶς τοῦ Σπηλαίου,

ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἀπατηλῶς συνοδεύοντα τὸν ἄνθρωπον σβύνουν. Ὁ χρυσοὺς χάνει τὴν λάμπιν τοῦ ἐξ ὀλοκλήρου, καὶ ἡ φιλοδοξία κατακρημνίζεται, καὶ ἡ κοσμικὴ σοφία στερεῖται τῆς ἀξίας τῆς, σκῆπτρα καὶ θρόνοι καθαιροῦνται μετὰ τῶν δυναστῶν, πᾶσα ἀλαζονεία καὶ ἐγωισμὸς σιωποῦν, ἡ ἀποθέωσις τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἐξουσίας ἐξαφανίζεται, καὶ ὅλα βυθίζονται πρὸ τοῦ Παιδίου, «τοῦ Θεοῦ Συμβούλου, τοῦ Θεοῦ, Ἐξουσιαστοῦ, Ἰσχυροῦ, Ἀρχόντος εἰρήνης».

Τὸ Φῶς τοῦτο δωρεῖται τὴν ζωὴν. Ὁ πατὴρ τοῦ σκότους, ὁ σατανᾶς, ἔφερε τὴν ἀνθρωπότητα εἰς τὸν θάνατον. Τὸ Παιδίον νικά αὐτὸν καὶ ἀναλαμβάνει τὸν ἀγῶνα, ἐπαναφέρει τὸν ψυχικῶς ψυχρανθέντα ἄνθρωπον, τὸν ζῶντα μακρὰν τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸν εὐθὺν τῆς ἀληθείας δρόμον. Ἡ ζωώδης αὐτῆ κατάστασις τοῦ ἀνευ τοῦ Θεοῦ ζῶντος ἀνθρώπου φέρει τὸ Παιδίον ἐκ τῶν οὐρανῶν εἰς τὴν φάτνην.

Τὸ βλέπομεν πῶς ἐκτείνει τοὺς βραχίονάς Του διὰ τὴν συμπεριλάβη τὴν ἀνθρωπότητα ὀλοκλήρον. Εἶναι πρὸς τοῦτο ἕτοιμον νὰ ἀντιμετωπίσῃ λύπην καὶ δάκρυα καὶ προδοσίαν, καὶ ἐγκατάλειψιν, καὶ ἄδικον κρίσιν, καὶ ὕβρεις, καὶ ἐξευτελισμούς, καὶ μαστιγώσεις, καὶ πληγὰς καὶ πόνους, καὶ τὸν σταυρικὸν θάνατον, διὰ τὴν ἐξαλείψῃ τὴν ἐνοχὴν τῆς ἀνθρωπότητος. Τὸ Παιδίον ἔχει τὴν θέλησιν καὶ τὴν δύναμιν νὰ συμφιλιώσῃ τὸν ἄνθρωπον μὲ τὸν Θεόν, νὰ γεφυρώσῃ τὴν χαράδραν, τὴν ὁποίαν ἤνοιξεν ἡ ἁμαρτία. Ἐν τῇ σαρκὶ τὸ Παιδίον νικά τὴν σάρκα, ἐν τῷ σκότει νικά τὸ σκότος καὶ θριαμβεύει ἐπ' αὐτῶν.

Τὸ φῶς τῆς ἡμέρας διαπερᾷ τὰ νέφη τῆς νυκτός καὶ στεφανώνει τὴν νίκην αὐτοῦ κατὰ τοῦ σκότους. Ἔτσι διαπερᾷ καὶ τὰ νέφη τῆς ἁμαρτίας τὸ Φῶς τὸ ἐκ τῆς Φάτνης. Εἰς τοὺς ἀγρούς ἡ νύξ ἵπταται σιωπηλὴ καὶ ὁ πέπλος τῆς περικαλύπτει τοὺς Ποιμένας. Ἐξαίφνης ὁμως διαλύεται ὁ πέπλος καὶ λάμπει τὸ λαμπρὸν τοῦ Κυρίου Φῶς. Ὁ Ἄγγελος πληροφορεῖ τοὺς τοῦτους: Ἄγαλλιᾶσθε, χαίρετε, «ἰδοὺ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣτις ἐστὶ παντὶ τῷ λαῷ. Σήμερον ἐγεννήθη ὑμῖν Σωτὴρ, ὃς ἐστὶ Χριστός, ἐν πόλει Δαβὶδ».

Ἀληθὴς χαρὰ. Γνησία χαρὰ. Πλήμυρα Φωτός. Ἐγεννήθη ὁ Σωτὴρ. Ὅστις δὲ μᾶς λυτρώσῃ ἀπὸ τὴν ἐνοχὴν καὶ τὸ σκότος, καὶ θὰ μᾶς ὁδηγήσῃ πρὸς τὸ φῶς. Ἐνοχὴ καὶ σκότος εἶναι ὁ σκόληξ, ὅστις κατατρώγει πᾶσαν χαρὰν.

Χαρὰ λοιπὸν ἐπὶ τῇ Γεννήσει τοῦ Κυρίου. Ὅλοι οἱ ἐχθροὶ Του εἶναι ὑποπόδιον τῶν ποδῶν Του. Εἶναι ὁ Κύριος τοῦ κόσμου καὶ τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλὰ

ΠΟΤΕ ΕΓΕΝΝΗΘΗ Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ;

ΑΡΘΡΟΝ ΤΟΥ ΑΕΙΜΝΗΣΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Ἀνεκάνθεν τὸ ζήτημα περὶ τοῦ ἔτους καὶ τῆς ἡμέρας τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ προκαλεσθε διαφόρους συζητήσεις, διότι τὰ Εὐαγγέλια, ἐκθέτοντα τὰ κατὰ τὸ μέγιστον γεγονὸς τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Σωτῆρος, δὲν παρέσχον σαφείς χρονολογικάς ἐνδείξεις περὶ τοῦ ἔτους, καθ' ὃ τὸ γεγονὸς τοῦτο συνέβη, περὶ δὲ τῆς ἡμέρας αὐτοῦ ἐντελῶς σιωποῦσιν.

Προκειμένου περὶ τοῦ ἔτους, εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ πρῶτος θελήσας νὰ καθορίσῃ αὐτὸ, δυτικὸς μοναχὸς Διονύσιος, ὁ Μ' κρὸς λεγόμενος, (κατὰ τὸν ΣΓ' αἰῶνα), ἐστηρίχθη ἐπὶ ἐσφαλμένων ὑπολογισμῶν καὶ ἐνόμισεν, ὅτι τὸ 754 ἀπὸ κτίσεως τῆς Ρώμης εἶναι τὸ ἔτος τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς διηγεῖται (3, 1 15) ὅτι ὁ Ἰησοῦς βαπτισθεὶς ἐν Ἰορδάνῃ κατὰ τὸ 15ον ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Ρώμης Τιβερίου «ἦν ἀρχόμενος ὡσεὶ ἑτῶν τριάκοντα», τὰς χρονολογικὰς δὲ ταύτας ἐνδείξεις παρεξήγησεν ὁ Διονύσιος. Ἡ ἔκφρασις τοῦ Εὐαγγελιστοῦ «ὡσεὶ ἑτῶν

μᾶς δίδει καὶ τὴν Εἰρήνην. Εἰρήνη ἐπὶ γῆς εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Αὐτὴ εἶναι ἡ δευτέρα εὐλογία τῆς νίκης. Εἰς τὴν Φάτνην ἡ ἀνθρωπότης ἠσυχάζει. Πρὸ τοῦ Παιδίου σιωπᾷ κάθε ἀνθρώπινος θόρυβος καὶ ἀνησυχία ψυχικὴ. Οἱ ἀνθρώποι γίνονται σκεπτικοί, ἡρεμοί, ἀγαπῶντες. Εἰρήνη μετὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ μετ' αὐτῆς εἰρήνη μὲ τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐν αὐτοῖς.

Ὡ! ἄς κήρυξωμεν ὅλοι πρὸς τῆς Φάτνης διὰ νὰ ἀκούσωμεν τί μᾶς λέγει τὸ Παιδίον «Ἐν τούτῳ γίνονται πάντες, ὅτι ἔμοι Μαθηταὶ ἐστέ, ἐὰν ἀγαπῶν ἔχητε ἐν ἀλλήλοις». Εἰρηνεύετε, ὦ ἀνθρώποι, ἐν ἑαυτοῖς καὶ μεταξύ σας, διὰ νὰ ἔχητε τὴν ἠσυχίαν τῆς συνειδήσεως καὶ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ. Ἀγαπάτε ἀλλήλους, καὶ τότε θὰ ἔχετε τὸ Φῶς τῆς Φάτνης ὁδηγὸν εἰς τὰς σκέψεις σας. Παύσατε τοὺς πολέμους, τὰς ἔριδας, τὰς μάχας καὶ θὰ ἔχετε τὸ Φῶς ὁδηγὸν εἰς τὸν βίον σας καὶ τὰ ἔργα σας. Εὐλογεῖτε τὸν Θεόν, ὡς οἱ Ποιμένες, οἵτινες ὑπέσχεσαν αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες Αὐτόν. Ἐπιστρέψατε εἰς τὰς καθημερινὰς ἀσχολίας σας καὶ ἐκτελεῖτε αὐτὰς ἐν φόβῳ Θεοῦ, ὡς οἱ Ποιμένες ἐπέστρεψαν, ὁμοίως, εἰς τὰ πρόβατά των. Προσφέρατε θυσίαν τῷ Θεῷ τὴν καρδίαν σας, ὡς οἱ Ποιμένες, καὶ ζῆτε ἐν πίστει καὶ εὐγνωμοσύνῃ πρὸς Αὐτόν, ὡς ἐκεῖνοι. Ἡ καλὴ καὶ χριστιανικὴ συνείδησίς σας θὰ γίνῃ ἐλαφρὰ, καὶ θὰ εἰσθῆ ὡς νέοι ἀνθρώποι, ὅταν θὰ σηκωθῆτε ἀπὸ τὴν προσκύνῃσιν καὶ τὸν καθαρόν αὐτὸν ἐν τῇ Φάτνῃ.

Τὸ Φῶς τῆς Φάτνης φωτίζει τὰς σκέψεις καὶ τὰ προνήματα ἡμῶν καὶ μᾶς καθιστᾷ ἱκανοὺς νὰ ἐγκαταλείψωμεν τὰς ἀπατηλὰς ὁδοὺς τῆς ἀμαρτίας, νὰ ἀκολουθήσωμεν δὲ τοῦναντίον τὰς σωτηρίας τοιαύτας τοῦ Θεοῦ, τὰς ὁποίας μᾶς δεικνύει ὁ σήμερον Γεννηθεὶς Σωτὴρ ἡμῶν.

Τὸ ΛΑΡΕΙΟΝ ΛΥΡΟΦΩΟΣ

τριάκοντα» δὲν ἀποτελεῖ θετικὸν χρονολογικὸν καθορισμὸν. Εἶναι ἀόριστος. Ἀλλὰ καὶ ἡ περὶ τοῦ 15ου ἔτους τῆς βασιλείας τοῦ Τιβερίου ἔκφρασις «ἐν ἔτει πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος», δὲν εἶναι σαφὴς κατὰ τοῦτο : ὅτι ὁ Τιβερίος συνεβασίλευσε μὲν μετὰ τοῦ Αὐγούστου ἀπὸ τοῦ ἔτους 765, μόνος δὲ ἀπὸ τοῦ 767. Δὲν εἶναι γνωστὸν, ἂν ἐν τῇ ἀνωτέρῳ ἐκφράσει τῶν ὁ Εὐαγγελιστῆς ἠρήθμισε τὰ 15 ἔτη τῆς βασιλείας τοῦ Τιβερίου ἀπὸ τοῦ 765 ἢ ἀπὸ τοῦ 767.

Ἐπάρχει ἄλλη χρονολογικὴ ἐνδείξις παρὰ τῷ Εὐαγγελιστῇ Λουκᾷ, πληροφοροῦσαν, ὅτι κατὰ τὸ ἔτος τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ διετάχθη ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Ρώμης Αὐγούστου ἀπογραφὴ τῶν κατοίκων τῆς Παλαιστίνης, ἐνεκα τῆς ὁποίας ἀπογραφῆς μετέβη ὁ Ἰωσήφ εἰς Βηθλεέμ, ἔνθα ἐγεννήθη ὁ Χριστὸς (Λουκ. 2, 1—4) «Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθε δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου ἀπογραφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. Αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογραφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. Ἀνέβη δὲ καὶ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ πόλεως Ναζαρετ εἰς τὴν Ἰουδαίαν εἰς πόλιν Δαυὶδ, ἣτις καλεῖται Βηθλεέμ». Ἡ πληροφορία αὕτη τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ, διὰ τῶν γενομένων μὲν ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν, ἀπεδείχθη ἀκριβὴς ἀπὸ ἱστορικῆς ἀπόψεως, καίτοι δὲν ἀναφύονται ὑπὸ ἄλλων ἱστορικῶν, ποιουμένων μνείαν ἐτέρας ἀπογραφῆς, δὲν δύναται ὅμως νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀσφαλὴς βᾶσις τοῦ καθορισμοῦ τοῦ ἔτους τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, ἐνεκα τοῦ ἀορίστου τῆς ἐκφράσεως «ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις». Ὁ Λουκᾶς παρέχει χρονολογικὴν τινα ἐνδείξιν καὶ περὶ τοῦ χρόνου τῆς συλλήψεως τοῦ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου, «ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ Βασιλέως τῆς Ἰουδαίας, Ἰερὺς τις ὄνοματι Ζαχαρίας ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά» (Λουκ. 1, 5) ἀλλὰ καὶ αὕτη δὲν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀσφαλὴς βᾶσις πρὸς καθορισμὸν τοῦ ἔτους τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εἶναι δὲ προφανές ὅτι ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς, ἀπευθυνόμενος πρὸς συγχρόνους του γνωρίζοντας τὸ ἔτος τοῦτο, ἐκφράζεται γενικῶς περὶ τῶν συναφῶν πρὸς αὐτὸ γεγονότων.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐκφράσεων ἐν εἶναι βέβαιον, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐγεννήθη βασιλεύοντος ἔτι τῷ Ἡρώδου, τοῦ Μεγάλου ἐπικληθέντος. Πληροφοροῦμεθα δὲ ἐκ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ματθαίου (2, 15, 19) ὅτι ὁ Ἡρώδης ἀπέθανε μετὰ τὸν φόνον τῶν νηπίων τῆς Βηθλεέμ, ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρου. Ὁ τύραννος εἶχε διατάξει τὸν φόνον διετῶν νηπίων καὶ κατωτέρου, διότι κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς του ἠδύνατο νὰ συμπεριληφθῇ μετὰ τῶν αὐτῶν καὶ ὁ Ἰησοῦς. Ἐστήριξε δὲ τοὺς ὑπολογισμοὺς τούτους ἐπὶ πληροφοριῶν τῶν μάγων (Ματ. 2-7). Ἦγε λοιπὸν ὁ Ἰησοῦς, κατὰ τὸ γεγονὸς τῆς ἐν Βηθλεέμ τρομερᾶς παιδοκτονίας, τὸ δεύτερον περίπου ἔτος τῆς ἡλικίας τοῦ ἐπιγεῖου βίου του. Ἐφ' ὅσον δὲ γνωρίζομεν, ὅτι ὁ Ἡρώδης ἀπέθανε μετὰ τὴν μιαιφονίαν ἐκείνην, συνάμα καὶ νὰ συμ-

περάνωμεν, τότε αυτή συνίβη, διότι εκ τῶν χρονολογικῶν εἰδήσεων τοῦ Ἑλληνιστῆ συγγραψαντος Ἰουδαίου ἱστορικοῦ Ἰωσήπου Φλαυίου περὶ τοῦ Ἡρώδου συτάγεται ὅτι οὗτος ἀπέθινε κατὰ τὸ ἔτος 750 ἀπὸ κρίσεως Ρώμης. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ Ἰωσήπου εἶναι γνωστόν, ὅτι πρὸ τοῦ Πάσχα τοῦ ἔτους τοῦ θανάτου τοῦ Ἡρώδου ἐγένετο ἐκλειψις σελήνης ἐμποιήσασα μεγάλην ἐντύπωσιν. Εἶναι δ' ἐξηκριβωμένον, ὅτι τὴν νύκτα τῆς 12ης πρὸς τὴν 13ην Μαρτίου τοῦ ἔτους 750 ἐγένετο τοιαύτη ἐκλειψις τῆς σελήνης, ὁρατὴ ἐν Ἱερουσαλήμ. Ἀναμφιβόλως λοιπὸν ὁ Ἡρόδης ὁ Μέγας ἀπέθανεν ἐν ἔτει 750 ἀπὸ κρίσεως Ρώμης. Ὅτι δὲ δὲν ἔζη τῷ 753 ἀποδεικνύουσι καὶ νομίματα τοῦ ἔτους ἐκείνου, φέροντα τὸ ὄνομα τοῦ διαδόχου του.

Κατὰ ταῦτα τὸ ἔτος τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀντιστοιχεῖ οὐχὶ πρὸς τὸ 754 ἀπὸ κρίσεως Ρώμης, ἀλλὰ πρὸς τὸ 748 ἢ 749.

Κατὰ ποῖον ὁμοῦ μῆνα καὶ κατὰ ποῖαν ἡμέραν ἐγεννήθη ὁ Σωτὴρ, δὲν δύναται ἐπακριβῶς νὰ γνωσθῆ. Τὸ ἔτος τῆς γεννήσεώς του δὲν προκύλεσεν ἀμφισβητήσεις, διότι ἦσαν ἐν χρήσει ἄλλαι χρονολογίαι, ἰδίως ἢ ἀπὸ κρίσεως κόσμου. Τῆς ἀπὸ γεννήσεως Χριστοῦ χρονολογίας ὀριστικῶς ἐπεκράτησε νὰ γίνεται χρῆσις παρ' ἡμῖν τοῖς Ἑλλήσι μόλις κατὰ τὸν ΙΣΤ' αἰῶνα. Ἄλλ' ἢ ἡμέρα τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος προκύλεσεν ἀμφισβητήσεις, μὴ ὑπαχοῦσης οὐδεμιᾶς ἀπολύτως ἐνδείξεως ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις. Οἱ Εὐαγγελισταὶ πιθανῶς ἀπεσιώπησαν τὴν ἡμέραν καὶ τὸν μῆνα τῆς γεννήσεως, διότι προῦκαιτο περὶ λίαν γνωστοῦ γεγονότος εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῶν Εὐαγγελίων, ἀλλὰ σὺν τῇ παρόδῳ τοῦ χρόνου οἱ μεταγενέστεροι χριστιανοὶ ἐλησμόνησαν τὴν ἡμερομηνίαν. Ὅθεν διάφοροι ἐκράτησαν γνώμαι περὶ αὐτῆς. Περὶ τὰ μέσα τοῦ Γ' αἰῶνος Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς, παρῶν τὴν πρώτην περὶ τοῦ ζητήματος τούτου εἴησιν, ἐν σχέσει καὶ πρὸς τὴν ἑορτὴν τῶν Χριστουγέννων, ἐσημείωσεν «Εἰσὶ δὲ οἱ περιεργότερον τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν οὐ μόνον τὸ ἔτος, ἀλλὰ καὶ τὴν ἡμέραν προτιθέντες, ἦν φασιν ἔτους χη' Ἀυγούστου ἐν πέμπτῃ Παχῶν καὶ εἰκάδι, οἱ δὲ ἀπὸ Βασιλείδου τε τοῦ βαπτίσματος αὐτοῦ τὴν ἡμέραν ἐορτάζουσι προδιανυκτερεύοντες ἀναγνώσει· φασὶ δὲ εἶναι τὸ πεντεκαίδεκατον ἔτος Ἰβηρίου Καίσαρος τὴν πεντεκαίδεκάτην τοῦ Τυβί μηνός, τινὲς δὲ αὐτὴν ἐορτάζουσιν ἐνδεκάτην τοῦ αὐτοῦ μηνός». Ἐκ τοῦ χωρίου τούτου καταφαίνεται, ὅτι ὡς πρὸς τὸ ἔτος τῆς γεννήσεως τοῦ Κυρίου ἐκράτουν δύο γνώμαι, τινὲς μὲν παρεδέχοντο, ὅτι ἐγεννήθη τὸ 28 τῆς βασιλείας τοῦ Ἀυγούστου, ἕτεροι δὲ τὸ 15 τῆς βασιλείας τοῦ Ἀυγούστου ἕτεροι δὲ τὸ 15 ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ Τιβερίου. Ὡς πρὸς τὸν μῆνα καὶ τὴν ἡμέραν τρεῖς γνώμαι ἐκράτουν, ὧν τὴν δευτέραν γνώμην ὑπεστήριζον οἱ «Γνωστικοὶ» ὁπαδοὶ τοῦ Βασιλείδου, ἐορτάζοντες κατὰ τὴν 15ην τοῦ Αἰγυπτιακοῦ μηνός Τυβί=(10 Ἰανουαρίου) τὴν ἑορτὴν τοῦ βαπτίσματος. Φαίνεται δὲ ὅτι τὴν τρίτην γνώμην περὶ τῆς Π Τυβί=6 Ἰανουαρίου, ἠσπάζοντο οἱ ὀρθόδοξοι, τε-

λοῦντες τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὴν ἑορτὴν τῶν γενεθλίων τοῦ Σωτῆρος (Θεοφάνεια, Ἐπιφάνεια). Ὑπῆρχον ὁμοῦ καὶ οἱ φρονοῦντες, ὡς ὁ μαθητὴς τοῦ Κλήμεντος Ὡριγένης, ὅτι ἢ Π Τυβί=(6 Ἰανουαρίου) ἦτο ἢ ἡμέρα τοῦ βαπτίσματος, οὐχὶ δὲ τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος. Ὁ Ἐφραίμ ὁ Σύρος ὀητικῶς ὠνόμαζε τὰ Θεοφάνεια «ἡμέραν γεννήσεως», ὁμοίως ὁ Μ. Βασίλειος, ὁ Γρηγόριος Νύσσης καὶ ἰδίᾳ ὁ Γρηγόριος Θεολόγος, ὅστις ἔλεγε ἐν τινὶ ὁμιλίᾳ αὐτοῦ: «Τὰ δὲ νῦν Θεοφάνεια ἢ πανήγυρις, ἦγουν Γενέθλια» λέγεται γὰρ ἀμφοτέρω, δύο κειμέναν προσγοριῶν ἐνὶ πράγματι. ἐφάνη γὰρ Θεὸς ἀνθρώποις διὰ γεννήσεως... ὄνομα δὲ τῷ φανῆναι μὲν Θεοφάνεια τῷ δὲ γεννᾶσθαι, Γενέθλια». Τὴν αὐτὴν γνώμην ὑπεστήριζε καὶ ὁ ἅγιος Ἰωάννης Χρυσόστομος, ὁ δὲ Ἐπιφάνιος Κύπρου παραδεχόμενος, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐγεννήθη τῇ 11 τοῦ Αἰγυπτιακοῦ μηνός Τυβί, ἐφρόνει ὅτι ἐβαπτίσθη «κατ' Αἰγυπτίους Ἀθῦρ δωδεκάτῃ πρὸ ἕξ εἰδῶν Νοεμβρίου, κατὰ Ἑλληνοσίου ὀγδόη», ἦτοι τῇ 8η Νοεμβρίου. Οὐχ ἦττον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Ἀλεξανδρείας μέχρι τοῦ 432, ἐπὶ τοῦ Ἀγ. Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, τῇ 8η Νοεμβρίου ἐορτάζετο ἢ γέννησις τοῦ Κυρίου.

Ταυτοχρόνως ἐν τῇ Δύσει ἤρξατο ἐπικρατοῦσα ἡ γνώμη, ὅτι ὁ Κύριος ἐγεννήθη τὴν 25ην Δεκεμβρίου, ἐώρταζον δὲ ἐκεῖ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην τὴν γεννήσιν, χωρίζοντες αὐτὴν ἀπὸ τῆς ἑορτῆς τοῦ βαπτίσματος, τῆς συνεορτάζομενης ἐν τῇ Ἀνατολῇ τῇ 6η Ἰανουαρίου μετὰ τῆς ἑορτῆς τῆς γεννήσεως. Πῶς καὶ πότε παρουσιάσθη ἡ ἡμερομηνία τῆς 25ης Δεκεμβρίου ἐν τῇ Δύσει, δὲν εἶναι κατ' ἀκριβείαν γνωστόν, ἀλλ' ἐπὶ αὐτοκράτορος Θεοδοσίου τοῦ Μεγάλου ἤρξατο ἐπιβαλλομένη καὶ ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Ἡ μεταβολὴ δὲν ἦτο εὐκόλον νὰ ἐπιβληθῆ, διότι ἐπὶ τοσοῦτος αἰῶνας ἐν αὐτῇ εἰθεωρεῖτο καὶ ἐορτάζετο ἢ 6 Ἰανουαρίου ὡς ἡμέρα τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος. Αἴφων ἐξητεῖτο νὰ θεωρηθῆ ὡς τοιαύτη ἡ 25η Δεκεμβρίου καὶ δὴ καὶ νὰ χωρισθῆ ἡ ἑορτὴ τῆς γεννήσεως ἀπὸ τῆς ἑορτῆς τῆς βαπτίσεως. Πολλοὶ δὲν ἔστρεξαν τὴν μεταβολὴν τοῦ ἑορτολογίου, σκανδαλισθέντες προφανῶς ἐξ αὐτῆς. Ὅταν δὲ τῷ 379 μετέβη εἰς Κωνσταντινούπολιν ὁ ἅγιος Γρηγόριος Θεολόγος, ὅπως κηρύξη κατὰ τῶν Ἀρειανῶν εὐρέθῃ πρὸ σοβαρᾶς ἀντιδράσεως, κατηγορήθη δὲ ὅτι αὐτὸς διήρσε τὴν ἑορτὴν, τοῦτέστιν ὅτι ἐχώρισε τὴν ἑορτὴν τῆς γεννήσεως ἀπὸ τῆς ἑορτῆς τῆς βαπτίσεως. Ἰδιαζόντως εἰργάσθη ὁ ἅγιος Ἰωάννης Χρυσόστομος ὡς Πρεσβύτερος Ἀντιοχείας καὶ ὕστερον ὡς Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως πρὸς ἐπικράτησιν τῆς ἐπελευθέρουσης ὀρθῆς μεταβολῆς τοῦ ἑορτολογίου, ἀγωνισθεὶς ταυτοχρόνως ὅπως ἐπιβάλλῃ τὰς περὶ τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα ἀποφάσεις τῆς Ἀ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐπὶ τῶν δυστροποῦντων καὶ ἀποσχισομένων ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας. Ἐξ ὁμιλίας, τὴν ὁποῖαν ἀπήγγειλε τῷ 386 ἐν Ἀντιοχείᾳ, μανθάνομεν ὅτι δὲν εἶχε παρῆλθῃ δεκαετὴ ἀφ' οὗτου εἶχε γίνεαι γνωστὴ ἐκεῖ ἢ ἑορτὴ τῆς 25ης Δεκεμβρίου (τοῦτου δέκατον ἔτος ἐστὶν ἔξ οὗ δὴλη καὶ γνώριμος ἡμῖν αὕτη ἢ ἡμέρα γεγένε-

ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΟΡΤΗΣ ΤΗΣ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ἐν μέσῳ ἀπαράδειγματιστῶν δοκιμασιῶν καὶ θλιψέων ἐορτάζομεν τὴν ἱερωτάτην ἐορτὴν τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις «ἐαυτὸν ἐκένωσε» (Φιλίπ. β', 7) καὶ «ἔλαβε μορφὴν δούλου» διὰ τὸ ἀναγεννήσῃ τοὺς ἀνθρώπους καὶ καταστήσῃ μετόχους τῆς αἰωνίου Βασιλείας καὶ Μακαριότητος. Διὰ τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ γίνεται ἄνθρωπος, ἐνοῦται μετὰ τοῦ πλάσματος διὰ τὸ ἀναβιβάζῃ αὐτὸ εἰς τοὺς οὐρανοὺς. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς δὲν εἶνε μόνον θάνατος ἐν τῇ

νηταίᾳ) ὠνόμαζε δὲ αὐτὴν καὶ νέαν καὶ παλαιάν. («νέαν μὲν διὰ τὸ προσφάτως ἡμῖν γνωρισθῆναι παλαιάν δὲ καὶ ἀρχαίαν διὰ τὸ ταῖς προεσβυταῖς (=ταῖς ἀρχαιοτέραις ἐορταῖς) ὁμήλικα γενέσθαι «γνωστὴν μὲν οὖσαν τοῖς ἐν τοῖς Δύσει ἀνάκθην («ἀνωθεν») εἰς Ἀντιόχειαν δὲ νεωστὶ μεταδοθεῖσαν (πρὸς ἡμᾶς δὲ κομισθεῖσαν νῦν καὶ οὐ πρὸ πολλῶν ἐτῶν»). Ἡ μεταβολὴ αὕτη, ὡς συμβαίνει συνήθως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὁσονδήποτε ὀρθὴ καὶ εὐλογος κἄν ᾖτο, δὲν ἐγένετο διὰ μιᾶς παρ' ἀπάντων δεκτῆ. «Εὐ γὰρ οἶδα, προσέθετεν ὁ Ἄγ. Ἰωάννης Χρυσόστομος, ὅτι πολλοὶ ἔτι καὶ νῦν πρὸς ἀλλήλους ἀμφισβητοῦσιν, εἰ μὲν ἐγκαλοῦντες, οἱ δὲ ἀπολογούμενοι καὶ πολὺς περὶ τῆς ἡμέρας ταύτης πανταχοῦ λόγος, τῶν μὲν αἰτιωμένων ὅτι ἰερά τις ἔστι καὶ πρόσφατος καὶ νῦν εἰσηνήκεται, τῶν δὲ ἀπολογουμένων, οἱ παλαιὰ καὶ ἀρχαία ἔστι, τῶν προφητῶν ἤδη προειπόντων περὶ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ, καὶ τοῖς ἀνωθεν ἀπὸ τῆς Θρακίας ἄρχοι Γαδείρων οἰκοῦσι κατάδηλος καὶ ἐπίσημος γέγονεν». Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Χρυσόστομου Διδασκάλου ἀποτελοῦσιν ἀπὸ τῆς ἐπισημῆς συζητήσεως τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ περὶ τῆς μεταβολῆς, ἣν τινες ὡς νεωτερισμὸν ἐθεώρουν ἀλλ' ἦν αὐτὸς μετὰ πολλῆς τῆς δυνάμεως τοῦ λόγου ὑπεστήριξεν. Πιθανῶς δὲ εἰς τοιαύτας ἀντιρρήσεις ὀφείλεται τὸ γεγονός, ὅτι ἡ ἐπελθοῖσα μεταβολὴ τῆς ἐορτῆς δὲν ἐγένετο δεκτῆ ταχέως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Ἀλεξανδρείας. ἦτις καθ' ὃν χρόνον, διὰ τῶν προσπαθειῶν ἰδίως τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου Χρυσόστομου, ἐπεκράτησεν ἐν Ἀντιοχείᾳ καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἡ 25ῆ Σεπτεμβρίου ὡς ἡμέρα τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος καὶ συνεπῶς τῆς ἐορτῆς τοῦ γεγονότος τούτου, ἐξεκράτησεν ἐν ἄλλῃ ἡμέρᾳ νὰ ἐορτάζῃ αὐτό. Μόλις δὲ μετὰ πεντηχονταετίαν περίπου ἀπὸ τῆς ἀνωτέρω ἐν Ἀντιοχείᾳ ὁμιλίας τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου Χρυσόστομου, ἦτοι ἐν ἔτει 432, ὡς εἶπομεν, ἐπὶ Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, συνεφώνησε πρὸς τὰς ἄλλας Ἐκκλησίας, παραδεχθεῖσα καὶ αὐτὴ ὡς ἡμέραν τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τὴν 25ῆν Δεκεμβρίου.

Ἐκτοτε ἡ καθόλου Ἐκκλησία ἐκ παραδόσεως διακατέχει καὶ τηρεῖ τὴν ἡμέραν τῆς ἐν Βηθλέεμ ἐκ τῆς Παρθένου Μαρίας γεννήσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ πανηγυρίζει τὴν ἱερὰν ἀνάμνησιν τοῦ γεγονότος τούτου.

δυνάμει καὶ τῇ σοφίᾳ, ἀλλ' εἶνε καὶ ὁ θεὸς Μεσσίας, ὁ ἀπεσταλμένος ἡμῖν παρὰ Θεοῦ Πατρὸς, ὅστις ἦλθε ν' ἀποκαλύψῃ τὴν προαιώνιον βουλὴν αὐτοῦ περὶ τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων καὶ νὰ δώσῃ καὶ διδάξῃ τὰς σωτηριώδεις διδασκαλίας διὰ τὴν ἠθικὴν τελείωσιν ἡμῶν καὶ τὴν αἰώνιον σωτηρίαν. Ναί· ὁ Θεὸς «πλούσιος ὢν ἐλέει»... «ἐξεπέστειλε τὸν Υἱὸν Αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικὸς, γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπο νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν» (Γαλ. δ' 4,5)

Πρὸ τῆς ἐλευσεως τοῦ Κυρίου μάτην ἐζητεῖ ὁ ἄνθρωπος τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ἀπολύτρωσιν. Ὁ νοῦς ἀπηρῆδυσεν εἰς τὰς ποικίλας καὶ ἐναντίας πρὸς ἀλλήλας διδασκαλίας, αἰετίνες ἐσφιπτον μάλλον εἰς τὸ σκότος καὶ τὴν ἀσπλυσίαν. Ἡ δὲ πολυθεΐα διέστρεψε τὰ εἰσθήματα καὶ ἐχαλάρωσε τὴν δύναντον τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ αὐταὶ αἱ ὑψηλοβάθμιες ἀκόμη φιλοσοφικαὶ τῆς ἀρχαίας, Ἑλλάδος διδασκαλαὶ δὲν ἠδύναντο νὰ ἐπαναπαύσων τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου, πολὺ περιεσσότερον τὰ σώσουν. Πάντες, ἀποκαμόντες, ἀνέμενον «τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου» καὶ νὰ σωθῶν διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ Θεοῦ ἐν ἀνθρώποις. Πάντες ἀνέμενον πηγὴν καθάρων καὶ ἀκένωτων, ἐξ ἧς θὰ δύναιτο ν' ἀντλοῦν δύναντι πρὸς πραγμάτωσιν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ ὡς ἄνθος τρυφερὸν ἀνέμενον τὴν οὐράνιον ἰκμάδα διὰ τὸ ἀναλάβουν ζωὴν καὶ ἀκτινοβολήσῃ τὸ θεῖον ἄρωμα τοῦ ἠθικοῦ βίου καὶ τῆς κοινωνικῆς ἁρμονίας.

Ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου καὶ ἠδύοχησεν ὁ Θεὸς ν' ἀποστείλῃ τὸν Υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἀνθρώποις, νὰ διδάξῃ τὰς θείας καὶ ζωογόνους ἀληθείας καὶ δὴ νὰ πάθῃ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ καὶ νὰ σωθῇ ὁ ἄνθρωπος. Ἡ ἐν σκότειν ἐβρισκόμενη καὶ κυμαινόμενη ὑπὸ τῶν ἀγρίων κυμάτων τῆς πλάνης καὶ τῆς κακίας ἀνθρωπότης ἐπίστευσε εἰς τὸν ἐν Βηθλέεμ σαρκωθέντα Θεόν, τὸν ἥλιον τῆς δικαιοσύνης, καὶ οἱ ἄνθρωποι, φωτισθέντες, ἀνακινίζονται καὶ σώζονται. Ὁ ἀληθὴς Θεὸς, ὁ παιδαγωγὸς τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, διανοίγει διὰ τῆς πίστεως τὴν ὁδὸν καὶ φέρει τὰς ψυχὰς εἰς τὴν οὐράνιον αὐτῶν πατρίδα. Ἐν τῇ θεῷ αὐτοῦ διδασκαλίᾳ ὑπάρχει τὸ ἀληθές καὶ ἀγαθόν. Αὐτὴ φέρει καὶ τὴν ἰσότητά, ἐλευθερίαν καὶ ἀδελφότητά καὶ κατ' ἀκολουθίαν τὴν ἐν τῷ κόσμῳ ἁρμονικὴν συμβίωσιν τῶν ἀνθρώπων καὶ λαῶν, τὴν ἐνότητα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Ἡ διδασκαλία αὕτη τοῦ ἐν τῇ φάτνῃ γεννηθέντος Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πρέπει διὰ τῆς πίστεως νὰ γείνη κτῆμα τῶν ἀνθρώπων, οἷτινες, ἀγαπῶντες Αὐτὸν καὶ τὸν τέλειον νόμον Του, διὰ τῆς χάριτος καὶ δυνάμεως Αὐτοῦ, ἐκπληροῦν τὰς ἐντολὰς Του. Τότε δὲ δὲν θὰ ὑπάρχουν ἐριδὲς καὶ μάχαι καὶ πόλεμοι· ἀλλ' εἰρήνη καὶ γαλήνη καὶ πρόοδος μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν Ἐθνῶν. Ἡ αἰτία τῶν μαχῶν καὶ πολέμων εἶνε ἡ ἀπιστία. Καὶ ἡ ἐκ ταύτης ἀπορρέουσα ἁμαρτία. «Καὶ οὐ μὴ κακοποιήσουσιν, οὐδὲ μὴ δύνωνται ἀπολέσαι οὐδένα ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου· ὅτι ἐνεπλήσθη ἡ σύμπασα τοῦ γῶναι τὸν Κύριον, ὡς ὕδωρ πολὺ κατακαλύψει θα-

λάσσης» (Ἡσαΐ. ια', 9).

Δυστυχῶς κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον ἐδιδάχθησαν ὑπὸ ἀνθρώπων τοῦ σκότους σκότιστα διδασκαλίαι· διδασκαλίαι ἀντικοινωνικαὶ καὶ ἀσεβεῖς. Αἱ διδασκαλίαι αὗται ἐπεσοκίτισαν καὶ διέφθειραν καὶ δὴ ἐκλόμισαν τὰ θεμέλια τῆς κοινωνίας καὶ κοινωνικῆς ἁρμονίας. Οὕτω δὲ ἐροφθῆσαν πολλοὶ εἰς ὕλικὰς ἀπολαύσεις καὶ κτηνώδεις ὁρμάς. Αἱ ἀσεβεῖς διδασκαλίαι ἐπήνεγκαν καὶ τοὺς παγκοσμίους πολέμους καὶ τὴν ἐκ τούτων ἀπαράδειγμάτιστον δυστυχίαν τῶν λαῶν τῆς γῆς. «ὦ! Ἄς μὴ ἐκπληττώμεθα διὰ τὴν παροῦσαν κατάστασιν. Οἱ ἄνθρωποι ζοῦν οὐχὶ ὡς λογικὰ ὄντια· πεπληρωμένοι γεόδους φρονήματος σκέπτονται οὕτω· «Ὀλίγος ἐστί, λέγουν, καὶ λυπηρὸς ὁ βίος ἡμῶν καὶ οὐκ ἔστιν ἴσως ἐν τῇ τελευταίῃ ἀνθρώπου... ὅτι αὐτοσχεδίως ἐγεννήθημεν καὶ μετὰ τοῦτο ἐσόμεθα ὡς οὐχ' ὑπάρξαντες, ὅτι καπνὸς ἢ πνοὴ ἡμῶν... καὶ τὸ πνεῦμα διαχυθήσεται ὡς χαῦνος ἄηρ» (Σοφ. Σολομ. β', 1—3).

Ἀνάγκη λοιπὸν πρὸς ὠφέλιαν καὶ σωτηρίαν μας νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸν Σωτῆρα καὶ Λυσιωτῆν, τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ὅστις «ἐγεννήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις» Α' Κορινθ. α', 30). «ὦ! ναί· προσέλθωμεν μετὰ πίστεως πρὸς τὸν ἐν τῇ φάτνῃ γεννηθέντα διὰ τὴν σωτηρίαν παντὸς ἀνθρώπου. Προσέλθωμεν, ὡς οἱ μάγοι, προσφέροντες τὰ ἀληθῆ δῶρα. Αὐτὰ δὲ εἶνε ἡ ὀλοψυχὸς ἀφοσίωσις εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὰ ἔργα τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης. Προσέλθωμεν πάντες οἱ Χριστιανοὶ κατὰ τὴν ἐορτὴν τῆς Γεννήσεως καὶ «ἔσωμεν τῷ Κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται» (Ἐξοδ. ιε', 1) καὶ θεομῶς παρακαλέσωμεν ἐν μετανοίᾳ καὶ δακρύοις νὰ παρέλθῃ ἡ δοκιμασία ὑπὲρ δύνάμιν καὶ νὰ εὐρωμεν τὴν εἰρήνην καὶ χαρὰν. «Γενώμεθα, ὡς ὁ Χριστός, ἐπεὶ καὶ ὁ Χριστός, ὡς ἡμεῖς, ἀναφανεῖ ὁ ὑπὲρ τῆς Ναζιανζηνός. Γενώμεθα Θεοὶ διὰ αὐτόν, ἐπεὶ ἀκείνος δι' ἡμᾶς ἀνθρώπος· προσέλαβε τὸ χεῖρον, ἵνα δῶ τὸ βέλτιον· ἐπιώχουσεν, ἵνα ἡμεῖς τῷ ἐκείνου πτωχεῖα πλουτήσωμεν· δούλου μορφὴν ἔλαβεν, ἵνα τὴν ἐλευθερίαν ἡμεῖς ἀπολάβωμεν· κατήλαθεν, ἵνα ὑψωθῶμεν· ἐπειράσθη ἵνα νικῆσωμεν· ἠτιμάσθη, ἵνα δοξάσῃ· ἀπέθανεν, ἵνα σώσῃ· ἀνῆλθεν ἵνα ἐλπίσῃ πρὸς ἑαυτὸν κάτω κειμένους ἐν τῷ τῆς ἁμαρτίας πτώματι».

† Ο ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

ΠΟΙΜΑΝΤΟΡΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Ἄριθ. Πρωτ. 2740 Ἐν Ἀθήναις τῇ 12 Δεκεμβρίου 1941

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

Πρὸς τὸ εὐσεβὲς πλήρωμα τῆς Ἀγιοπάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Τέκνα ἐν Χριστῷ ἀγαπητά,

Ἡ ὥρα τοῦ χειμῶνος ἔφθασε καὶ τὸ δράμα τῶν δοκιμασιῶν τοῦ λαοῦ ἀποκορυφῶται. Τὸ ψῦχος εἶναι δριμύ καὶ ἐπίμονον, γίνεται δὲ ἀκόμη περισσότερον βαρὺ ἀπὸ τὴν ἐξασθένειαν τῶν ὀργανισμῶν ἐκ

τῶν παντοειδῶν στερήσεων καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλειψιν πάσης θερμάνσεως.

Δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ περιγράψωμεν λεπτομερῶς τὰς σκληρὰς τῆς δυστυχίας, ἡ ὅποια κατατρώγει τὰς ἀπορωτέρας ἰδίαι τάξεις τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας. Αἱ σκληραὶ αὗται προσπίπτουν εἰς τὰ ἐλέμματα καὶ τὴν ἀντίληψιν ἄλλων. Οἱ ἔρῳμοι εἶναι πλήρεις ἐξαδυνατισμένων ὀργανισμῶν καὶ συρομένων φασμάτων ἐκ τῆς πείνης, τῶν ταλαιπωριῶν καὶ τοῦ ψύχους. Καθημερινῶς, μακρὰ σειρὰ νεκρῶν, ἐντὸς ἡ καὶ ἄνευ φερέτρων, ἀποτίθεται ἐν σπουδῇ εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς μητρὸς γῆς, ἵνα μὴ ἐπέλθῃ ἐν τῷ μεταξὺ τὸ σκότος τῆς νυκτός. Αἱ γεννήσεις ἠλαττώθησαν καὶ αἱ θάνατοι ἐπληθύνθησαν εἰς ἀναλογία τὴν ὅποιαν οὐδέποτε εἶχομεν γνωρίσει, οὐδὲ εἰς τὰς περιόδους τῶν σκληροτέρων δοκιμασιῶν τοῦ παρελθόντος.

II

Ἐνώπιον τῆς τριαύτης καταστάσεως, ἡ ὅποια θὰ εἰσὶν ἡμεῖς ἐπιδεινουμενῆ, ἡ Ἐκκλησία προσήλθεν εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἀνήκουσαν εἰς Αὐτὴν θέσιν ἐν τῷ ἀγῶνι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ ἔθνους, πράττουσα πᾶν τὸ δυνατόν ὑπὲρ τῶν πασχόντων πνευματικῶν. Τῆς τέκνων καὶ ἀντιδρῶσα ἐκ παντὸς τρόπου ἐναντίον τῆς προοῦσης ἠθικῆς κρίσεως, ἡ ὅποια ἀπειλεῖ ν' ἀποσυνθέσῃ τὴν ἑλληνικὴν οἰκογένειαν καὶ τὴν ἐθνικὴν ἐνότητά. Εἰς τὴν προσπάθειαν ταύτην ἡ Ἐκκλησία ἔχει μεθ' ἑαυτῆς τὸ ἐπίσημον κράτος καὶ τὴν γενναίαν οικονομικὴν ἐνίσχυσιν αὐτοῦ. Ἐχει ὅμως τὴν πεποίθησιν, ὅτι δύναται νὰ υπολογίσῃ καὶ εἰς τὴν ἐμύθημον καὶ ἀμέριστον συνδρομὴν ἐκκληροῦ τοῦ εὐσεβοῦς ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὁ ὅποιος ὑφίσταται ἀπὸ κοινοῦ τὴν σημερινὴν μεγάλην δοκιμασίαν καὶ, συνεπῶς, ἐφείλει νὰ χρησιμοποιήσῃ ἐπωφελῶς ὅλας τὰς δυνάμεις του διὰ νὰ ὑπερνικήσῃ ἠγῳμένως τὰς δυσκολίας τῶν χαλεπῶν αὐτῶν καιρῶν. Οὐδεὶς δικαιούται νὰ λησμονῇ ἢ νὰ παραγνωρίσῃ, ὅτι αἱ δυσχέρειαι τῆς ζωῆς διαρκῶς ἀυξάνουν καὶ ὅτι οἱ εἰσικτικοὶ ἔροι θαμνηδὸν ἐπιδεινοῦνται. Οἰκογένεια, συντηρούμεναι ἀπὸ ἀρχηγούς ἐργαζομένους ἐπὶ μισθῷ ἢ ἡμερομισθίῳ, αἱ ὅποιαί ἔως χθὲς ἦσαν ἀτάρακται, σήμερον περιτῆλον εἰς ἐνδειαν. Εἶναι δὲ πιθανόν, ὅτι αὐριοὶ καὶ εὐποροὶ ἀκόμη οἰκογένεια θὰ προστεθοῦν εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐχόντων ἀνάγκην συστάσει καὶ περιθάλψεως.

Ἀναλαμβάνουσα ἡ Ἐκκλησία τὴν βαρὺ αὐτὸ ἔργον, θὰ προσπαθήσῃ πρῶτον νὰ ἐνισχύσῃ εἰς τὴν ψυχὴν ἄλλων τὴν Πίστιν πρὸς τὸν Θεόν, ὅστις δὲν θὰ ἐγκαταλείψῃ καὶ σήμερον τὸ πολυπαθὲς ἡμῶν Γένος, ὅπως δὲν τὸ ἐγκατέλειψεν, ἐπὶ εἰκοσι περίπου αἰῶνας, εἰς πάσας τὰς μεγάλας δοκιμασίας του. Κατόπιν θὰ τονώσῃ τὸ αἶσθημα τῆς ἐθνικῆς ἀλληλεγγύης διὰ τῆς καλλιέργειας καὶ ἐμπράκτου ἐκδηλώσεως τῆς Ἀγάπης εἰς ἔργα ἀλληλοδοθηθείας καὶ ἀμοιβαίας προστασίας ἐν παντὶ καὶ εἰς πάσαν περίστασιν. Ἐν συνεχείᾳ καὶ παραλλήλως πρὸς τὴν ἀνακούφισιν τῶν πασχόντων ἐκ τῶν ὕλικῶν στερήσεων, θὰ προσπαθήσῃ νὰ ἐπαναφέρῃ τοὺς ἀποπλανηθέντας εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἠθικῆς καὶ τοῦ καθηκόντος, ἐκ τῆς

ἑποίας, λιποψυχήσαντες, ἀπεμακρύνθησαν. Ἦέλος, μέ τὸν κοινὸν μόχθον ἔλων τῶν δυναμένων, θλ σφυρηλατηθῆ ἡ θωραξ τῆς καρτερίας καὶ τῆς ἐθνικῆς ἐνότητος, μέ τὸν ὅποιον ὁ χειμαζόμενος ἑλληνικὸς λαὸς ὁ ἀντιστῆ νικηφόρος ἐναντίον τῶν παντοειδῶν ὀτε ρήσεων καὶ θλίψεων τῆς ἐδυνηρᾶς αὐτῆς ὥρας.

III

Εἶπομεν, ὅτι, διὰ τὴν ἀχθῆν εἰς αἴσιον πέρας ὁ ἑρὸς αὐτὸς σκοπός, ἡ Ἐκκλησία ἔχει ἀνάγκη τῆς συνδρομῆς ὄλων τῶν πνευματικῶν τῆς τέκνων. Ἐκαστον ἐξ αὐτῶν καὶ ἡ ἔχη νὰ προσφέρῃ. Καὶ πρῶτον ἀπὸ τοῦς ἰδίους τοῦς πάσχοντες ἢ ζητήσωμεν ἐγκαρτέρησιν, πειθαρχίαν καὶ κατανοήσιν τῶν μεγάλων δυσκολιῶν, τὰς ἐποίας καὶ οἱ ὑπόλοιποι ἀδελφοὶ τῶν ἀντιμετωπίζουσι. Δὲν πρέπει νὰ εἶναι ὑπερβολικὸι καὶ ἀνοπόμονοι. Ἡ πραγματικὴ δυστυχία εἶναι ἀξιοπρεπῆς, αἰγιλή καὶ ὑπομονητικῆ. Ὁφείλουσι νὰ εἶναι θέβαιοι, ὅτι πᾶν τὸ ἀνθρωπίνως δυνατόν θὰ γίνῃ διὰ τὴν ἀνακούφισιν τῶν θειῶν τῶν.

Θὰ εἰμεθα ὄμως περισσότερον ἀπαιτητικοὶ καὶ ἀπὸ τοῦς λοιποῦς Ἑλλήνας χριστιανούς, οἱ ὅποιοι σήμερον ἐξοικονομοῦν ἀκόμη, κατὰ τινα τρόπον, τὰς ἀνάγκας τῆς ζωῆς· οἱ ὅποιοι στεροῦνται μὲν τὰς ἀνάσεις, ἀλλὰ δὲν πεινοῦν κατὰ κυριολεξίαν. Ἀπὸ αὐτοῦς ἀξιοῦμεν θυσίας. Ἀξιοῦμεν ὄχι μόνον νὰ προσφέρουσι δλόκληρον τὸ μικρὸν τῶν περισσεύμα ἀλλὰ καὶ νὰ περικόψουσι καὶ ἀπὸ τὸ χρήσιμον ἀκόμη διὰ νὰ τὸ προσφέρουσι εἰς τὸν κοινὸν λογαριασμὸν ὑπὲρ τῶν πεινῶντων καὶ πασχόντων ἀδελφῶν τῶν. Δὲν ὑπάρχουσι δικαιολογίαι διὰ τὴν ἀρνήσιν ἐκτελέσεως τοῦ καθήκοντος τούτου· οὔτε θὰ γίνουσι πιστευταὶ προφάσεις ἐξεζητημένα. Πρέπει ὅλοι νὰ ζήσωσι μὲ τὰ ὑπάρχοντα μέσα διατροφῆς. Αἱ τροφαὶ—ἀδιάφορον ἔαν εἶναι πολλαὶ ἢ ἕλιγαι—δὲν ἀνήκουσι οὔτε εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι τὰς καπηλεύονται διὰ νὰ συσσωρεύσουσι ἀνόσιον πλοῦτον, οὔτε εἰς τοῦς ἄλλους, οἱ ὅποιοι δύνανται καὶ προθυμοποιοῦνται· νὰ πληρώσουσι τὸ ὑπερόγκον τίμημα τῶν κερδοσκοπίων. Τὰ ἀγαθὰ ἀνήκουσι εἰς τὸ σύνολον, ἀνεξαιρέτως καὶ ἀδιακρίτως, κατ' ἴσας μερίδας, εἴτε πρόκειται περὶ ἀγροτῶν, εἴτε πρόκειται περὶ ἀστῶν, τῶσιν διὰ τοῦς πλουσίους, ὅσιν καὶ διὰ τοῦς πένητας. Μόνον μὲ τσαύτην, δικαίαν, διανομήν τῶν ὑπαρχόντων εἰδῶν διατροφῆς θὰ καταστῆ δυνατόν νὰ συντηρηθῆ ἑλόκληρος ὁ ἑλληνικὸς λαός, μέχρις οὗ ἀνατεῖλουσι καιροὶ Ἐιρήνης καὶ εὐφορίας τῆς γῆς. Ὁ Κύριος, ὁ θρέψας τοῦς πεινῶσαντας ἐν τῇ ἐρήμῳ, θὰ εὐλογῆσῃ τὰ κλάσματα τῆς δικαίας καὶ φιλαδέλφου διανομῆς.

IV

Ἄλλ' ἔτι μᾶλλον ἀπαιτητικοὶ θὰ εἰμεθα ἀπὸ τοῦς πλουσίους, διὰ τοῦς ὁποίους ἡ ζωὴ συνεχίζεται ἡ αὐτὴ καὶ αἱ ἡμέραι παρέρχονται χωρὶς δυσκολίας καὶ θλίψεως. Πρὸς αὐτοῦς λέγομεν ῥητῶς καὶ ἀνεπιφυλάκτως, ὅτι δὲν ἔχουσι τὸ δικαίωμα, μόνον αὐτοί, νὰ μὴ συμμετέχουσι κατὰ τὸ προσήκον μέτρον εἰς τὴν φοδερὰν δοκιμασίαν τῶν ὑπολοίπων ἀδελφῶν καὶ τῶν. Αἱ ἀνάσεις, τὰς ὅποιους ἐξασφαλίζουσι μὲ τὴν ἀπειδῆ χρῆσιν τοῦ πλοῦτου τῶν, ἀπορροφῶν τὴν ἀ-

ναλογίαν τῶν πτωχῶν ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντα μέσα τῆς ζωῆς. Ἐπειτα τὰ ἀγαθὰ, τὰ ὅποια σήμερον ἔχουσι οἱ πλούσιοι, δὲν εἶναι πράγματι ἰδικὰ τῶν ἀλλ' ἀνήκουσι εἰς τὸν θεόν, τοῦ Ὁποίου εἶναι ἀπλῶς οἰκονόμοι. Κρατοῦντες δὲ μόνον διὰ τὸν ἑαυτῶν τῶν τ' ἀγαθὰ τοῦ Θεοῦ, σφετερίζονται πράγματα ξένα καὶ ὑποπίπτουσι εἰς βαρὺ ἐγκλημα καὶ ἐναντι τοῦ Θεοῦ καὶ ἐναντι τῶν ἀδελφῶν τῶν, ἀπὸ τοῦς ὁποίους ἀφαιροῦνται τ' ἀγαθὰ αὐτὰ.

Ἀπὸ τοῦς πλουσίους λοιπὸν ἀξιοῦμεν νὰ κατανοήσουσι ἐγκαίρως τὸ καθήκον τῶν καὶ ν' ἀνυληφθοῦν, ποῦ ἐγκείται ἡ πραγματικὴ ἀξία καὶ ποῖος εἶναι ὁ ἀληθῆς σκοπός τοῦ πλοῦτου. Διότι ὁ πλοῦτος δὲν ἔχει προσρισμὸν νὰ ἐξασφαλίσῃ μόνον τὰς ἀνάσεις ἐκείνων, οἱ ὅποιοι τὸν συνεκέντρωσαν ἔστω καὶ διὰ μέσων θεμιτῶν καὶ νομίμων. Ὁ ἀληθῆς πλοῦτος ὀφείλει νὰ ὑπηρετῆ τὰς κοινὰς ἀνάγκας καὶ νὰ εἶναι ὄργανον τῆς ἐδημερίας τοῦ συνόλου, πρὸ παντὸς δέ, ὅταν τὸ σύνολον αὐτὸ δοκιμάζεται τόσο σκληρῶς ἀπὸ τὴν σφόδρην καὶ τῶν πλέον στοιχειωδῶν μέσων συντηρήσεως. Σήμερον, περισσότερο ἀπὸ πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν, ὁ πλοῦτος ἔχει τὴν θλιβερὰν εὐκαιρίαν νὰ ἐπιδείξῃ καὶ ἀποδείξῃ τὴν χρησιμότητά του. Πλησίον πάσης πλουσίας οἰκίας ὑπάρχουσι πεινῶντες καὶ πάσχοντες. Ἄς θρέψουσι, μὲ τὰ περισσεύματα τῶν φαγητῶν, τοῦς μὴ φαγόντας. Ἄς ἐνδύσουσι, μὲ τὰ παλαιὰ τῶν ἐνδύματα, τοῦς βρωγῶντας ὄρφανόπαιδας, οἱ ὅποιοι περιφέρονται ἐπαιτούντες εἰς τοῦς δρόμους. Μὲ μίαν φράσιν, ἄς δόσουσι καὶ ὀφείλουσι νὰ δόσουσι ἐκ τοῦ πλοῦτου τῶν τῶσιν μέρους ὅσον ἀρκεῖ διὰ νὰ διατραφῶν οἱ νήστες, νὰ ἐνδύθωσι οἱ γυμνοὶ, νὰ θεραπευθῶν οἱ νοσοῦντες.

Πρὸς τοῦς πλουσίους θὰ ἠθέλομεν νὰ εἶπωμεν καὶ ταῦτα: Ἄς ἔλθουσι διὰ μίαν στιγμήν εἰς τὴν θέσιν τῶν πεινῶντων καὶ γυμνῶν καὶ ἀσθενῶν ἀδελφῶν τῶν. Καὶ ἄς πράξουσι ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον θὰ ἠθέλουσι νὰ πράξουσι δι' αὐτοῦς οἱ πλούσιοι γείτονές τῶν, ἔαν οἱ ἴδουσι ἦσαν πτωχοὶ, γυμνοὶ καὶ πειναλέοι. Ἄς μὴ λησμονοῦσι ἀκόμη, ὅτι οὐδὲν ὀλικὸν ἀγαθὸν εἶναι μόνον, κατ' ἐξοχίαν δ' ὁ πλοῦτος εἶναι ἄστατος καὶ μεθίσταται ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου τῶν ἀγαθῶν.—«Κύριος πτωχίζει καὶ πλουτίζει, ταπεινοὶ καὶ ἀνοήτοι». Ἐκεῖνος δέ, ὅστις «δίξωσι πτωχοὺς, οὐκ ἐνδεηθήσεται», διότι «ὁ ἐλεῶν πτωχὸν θανατίζει θεοῦ» κατὰ δὲ τὸ δόγμα αὐτοῦ ἀναποδώσει αὐτῷ.

V

Θέλομεν ἀκόμη νὰ ζητήσωμεν καὶ τὴν προσωπικὴν ἐργασίαν παντὸς δυναμένου νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου, τὸ ὅποιον ἐπωμίζεται ἡ Ἐκκλησία. Ἐκαστος θὰ δύναται νὰ ἐργασθῆ πλησίον τῆς οἰκίας του, εἰς τὴν συνοικίαν του, ὑπὲρ τῶν πτωχῶν καὶ τῶν ἐχόντων ἀνάγκη, διότι εἰς ὅλας τὰς ἐνορίας θὰ ἰδρῶθωσι Παραρτήματα τοῦ ἰδρυθέντος νέου Ἐθνικοῦ Ὄργανισμοῦ Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης. Ἐἰς τὸν εἰρημικὸν στρατὸν τῆς Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης καλοῦνται νὰ προσέλθωσι, ἀδιακρίτως φύλου, πάντες ὅσοι δύνανται καὶ θέλουσι νὰ ἀνακουφίσουσι

τὴν δυστυχίαν, ἐκπληροῦντες ὑπέρτατον χριστιανικὸν καὶ συγχρόνως ἐθνικὸν καθήκον. Θὰ παρηγορήσωμεν, ἔλοι ἑμοῦ, ἀπὸ κοινοῦ ἐργαζόμενοι, τοὺς ἀπηλπισμένους, θὰ θρῆψωμεν τοὺς πεινῶντας, θὰ νοσηλεύσωμεν τοὺς ἀρρώστους, θὰ ἐνδύσωμεν τοὺς γυμνητεύοντας, θὰ κηδεύσωμεν τοὺς νεκρούς, θὰ προστατεύσωμεν τὰς χήρας, θὰ περισυλλέξωμεν τὰ ὄρφανά—γενικῶς θὰ ἐνώσωμεν τὰς δυνάμεις μας καὶ θὰ πράξωμεν πᾶν ἕ, τι χρειάζεται διὰ τὴν ἀνακουφισθῶν αἰδοκιμαζόμεναι τάξεις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

VI

Ἔχομεν ἀκόμη νὰ προσθέσωμεν καὶ ταῦτα. Μετ' ἐλίγας ἡμέρας ἐορτάζεται ἡ Γέννησις τοῦ Κυρίου καὶ Σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἐορτὴ τοῦ Νέου Ἔτους. Ἄλλοτε ἀνεμένομεν τὰς κοσμοσωτηρίους αὐτὰς ἐορτὰς μὲ γλυκεῖαν ἀνυπομονήσιν. Σήμερον προεβλέπομεν μετὰ δέους εἰς τὴν προστέγγισιν τῶν ἡμερῶν αὐτῶν, διότι αἱ στερήσεις ἐπιτείνονται καὶ αἱ θλίψεις ὀγκοῦνται διαρκῶς. Διότι ἀγαλογιζόμεθα, ὅτι μυριάδες ἀδελφῶν, καθ' ἕλληνα τὴν χώραν, θὰ στερηθοῦν τὴν χαρὰν ἐνὸς θερμοῦ φαγητοῦ καὶ μυριάδες παιδιῶν δὲν θὰ δοκιμάσουν τὴν ἀγαλλίασιν τοῦ μικροῦ δώρου των.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ εὑρεθῇ δι' ἑλοὺς αὐτοὺς φαγητὸν καὶ δι' ἑλα τὰ ἀπροστάτευτα ὄρφανὰ στέγη καὶ μητρικὴ φροντίς. Πῶς ἕμως δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ τοῦτο; Τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι ἀκατέρθωτον. Ἐκαστος ἐκ τῶν δυναμένων ἄς ἀναλάβῃ τὴν συντήρησιν καὶ τὴν προστασίαν ἐνὸς ὄρφανοῦ ἢ τὴν διατροφὴν ἐνὸς πεινῶντος. Ἄς δόσῃ μίαν νέαν οἰκογένειαν εἰς τὸ ὄρφανόν ἢ τοὐλάχιστον ἄς διαθρέψῃ αὐτὸν ἐφ' ἕσον χρόνον δύναται. Ἄς δόσῃ, ἐκ τοῦ ὑστερήματος ἔστω τῆς τραπέζης του, πρὸς τὸν στερούμενον πλησίον. Ἄν εἶναι μάλιστα δυνατόν, ἄς τὸν καλέσῃ ἐμοστράπεζον καὶ ἄς ἀπολαύσῃ τὸ αἰσθημα τῆς χαρᾶς διὰ τὴν περισυλλογὴν τοῦ ὄρφανοῦ καὶ διὰ τὸν χορισμὸν τοῦ πεινῶντος πτωχοῦ γείτονος. Δὲν ὑπάρχει φόβος νὰ μὴ ἀρκέσῃ τὸ φαγητὸν καὶ διὰ τὸν νέον αὐτὸν συνδαιτημόνα. Ὁ Κύριος θὰ εὐλογῇ τὴν φιλόξενον τράπεζαν καὶ τὰ ὑπάρχοντα ἐλίγῃ δρώματα θὰ ἀποδειχθοῦν δι' ἑλοὺς ἀρκετὰ.

Σήμερον, εἴπερ ποτε ἄλλοτε, ἔχει ἐφαρμογὴν ἡ προσταγὴ τοῦ Ἠσαΐου: «Δι' ἄθροισμα πεινῶντι τὸν ἄρτον σου καὶ πτωχοὺς ἀστέγους εἰσάγαγε εἰς τὸν οἶκόν σου· ἐὰν ἴδῃς γυμνόν, περίβαλε· ἐὰν δῶς πεινῶντι τὸν ἄρτον σου ἐκ ψυχῆς καὶ ψυχὴν τεταπεινωμένην ἐμπλήρης, τότε ἀνατελεῖ ἐν τῷ σκότει· τὸ φῶς σου καὶ τὸ σκότει σου ὡς μεσημβρία· καὶ ἔσται ὁ Θεὸς μετὰ σοῦ διὰ παντός.» Πράττοντες δὲ τὸ καθήκον τοῦτο, τὸ ὅποιον ἐπιβάλλεται εἰς πάντα χριστιανὸν ἀπὸ τὸν Θεὸν Νομοθέτην τῆς Ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον, ἐκτελοῦμεν συγχρόνως καὶ τὸ καθήκον πρὸς τὴν Πατρίδα, τὴν ἐποῖαν ὀφείλομεν νὰ δοηθήσωμεν νὰ ἐξέλθῃ σῶα ἀπὸ τὴν σημερινὴν δοκιμασίαν τῆς διὰ τὴν ἀνακούφισιν τῆς ὑπηρεσίας τῆς πρὸς τὴν Ἁγίαν Θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸν κατὰ Χριστὸν πολιτισμὸν.

Ἐπὶ τούτοις, ἐπικαλούμενοι ἐπὶ πάντας ὑμᾶς τὴν

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 690

(Ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 388 τῆς 13 Νοεμβρίου 1941 φύλλον τῆς Εφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, Τεύχος Α').

Περὶ μεταρρυθμίσεως διατάξεων τινῶν τοῦ ὑπ' ἀρ. 1996)1938 Ἀναγκ. Νόμου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 1 τοῦ Νομοθετικοῦ Διατάγματος τῆς 30 Ἀπριλίου)2 Μαΐου 1941 «περὶ τῶν ἀρμοδιοτήτων τῆς Κυβερνήσεως, τῶν Ὑπουργῶν καὶ ἄλλων διατάξεων», ἀποφασίζομεν καὶ διατάσσομεν :

Ἄρθρον 1.

Αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 5—11 συμπεριλαμβανομένου καὶ 13 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1996)1938 Ἀναγκ. Νόμου περὶ τροποποιήσεως κλπ.» καταργοῦνται, ἐπανεχομένου ἐν ἰσχύϊ τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 13, 14, 15, 20, 24 καὶ 25 ἐδάφ. 3 καὶ 4 τοῦ Νόμου 5383 «περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαιοτήτων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικασίας.

Ἄρθρον 2.

Ἀρχιερεῖς τελῶν ὑπόδικος, συνεπείᾳ ὀριστικοῦ βουλειήματος ἐνώπιον οἰκιστοῦ Δικαστηρίου, δὲν δύναται, μέχρις ἐκδόσεως ἀμετακλήτου ἀποφάσεως, νὰ διατελῇ μέλος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀναπληρούμενος ὑπὸ τοῦ ἀμέσως μετ' αὐτὸν ἔχοντος τὰ προεβεία τῆς χειροτονίας Μητροπολίτου.

Ἄρθρον 3.

Ἐν περιπτώσει κωλύματος τοῦ Προέδρου τοῦ Δευτεροβαθμίου δι' Ἀρχιερεῖς Δικαστηρίου, προεδρεῖται τοῦτου ὁ ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ προηγούμενος κατὰ τὰ προεβεία τῆς χειροτονίας.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος Νόμου ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 30 Ὀκτωβρίου 1941.

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος

Γ. ΤΣΟΛΑΚΟΓΛΟΥ

Τὰ Μέλη

Α. ΛΙΒΙΕΡΑΤΟΣ, Κ. ΛΟΓΟΘΕΤΟΠΟΥΛΟΣ, Σ. ΚΚΟΤΖΑΜΑΝΗΣ, Π.Α. ΧΑΤΖΗΜΙΚΑΛΗΣ, Σ. ΜΟΥΤΟΥΣΗΣ, Ι. ΚΑΡΑΜΑΝΟΣ, Ν. ΜΑΡΚΟΥ.

Ἐθεωρήθη καὶ ἐτέθη ἡ μεγάλη τοῦ Κράτους σφραγίς.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 13 Νοεμβρίου 1941

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργός

ΑΝΤ. ΛΙΒΙΕΡΑΤΟΣ

Χάριν καὶ εὐλογίαν ἀπὸ Κυρίου τοῦ Δοτήρος τῶν ἀγαθῶν καὶ Πατρὸς τῶν φώτων, διατελοῦμεν

Διάπυρος εὐχέτης πάντων ὑμῶν

Ἐκκλησιαστικὸν Συμβούλιον

ΕΝΘΡΟΝΙΣΤΗΡΙΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΕΔΕΣΣΗΣ Κ. ΠΑΝΤΕΛΗΜΟΝΟΣ

«Ίδοὺ ἦκα τοῦ ποιῆσαι, ὁ Θεός, τὸ θέλημά Σου.
(Ἐβρ. 10,9. Ψαλμ. 39,8)

Τέκνα μου ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,
Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἔλεος ἀπὸ Θεοῦ Πα-
τρὸς ἡμῶν καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ὑπ'
αὐτοῦ εἰς τὸ εἶναι με λειτουργὸν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
ιερουργούντα τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ· καὶ διὰ τὴν
εὐδοκίαν Αὐτοῦ, ὅπως, Μητροπολίτης τῆς ἀγιωτάτης
ταύτης Μητροπόλεως, ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἵνα κηρύξω
Χριστὸν ἑσταυρωμένον καὶ, ὡς ἐλάχιστος Θεοῦ συ-
νεργός, ἐργασθῶ καὶ ἐγὼ διὰ τὸν πνευματικὸν ὑμῶν
καταρτισμὸν καὶ τῶν ψυχῶν ὑμῶν τὴν σωτηρίαν.

Ὡς τοιοῦτος ἔρχομαι καὶ ὡς τοιοῦτον παρακαλῶ,
ὅπως μὲ θεωρήτε· ὑπηρετὴν Χριστοῦ καὶ οἰκονόμον
μυστηρίων Θεοῦ καὶ κήρυκα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ καὶ ἰδικόν σας δοῦλον, διὰ τὴν ἀγάπην
τοῦ Χριστοῦ.

Ἐρχομαι πρὸς ὑμᾶς τοὺς μακρὰν ἀπὸ μακρὰν.
Καὶ εἶμαι θαυμάσια συγκεινημένος, διότι, μετὰ
μακρὰν καὶ συνεχῆ διακονίαν μου ὡς Ἱεροκήρυκος
καὶ Βοηθὸς Ἐπισκόπου ἐν τῇ Ἀγιωτάτῃ Ἀρχιεπι-
σκοπῇ Ἀθηνῶν, τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετό με Ἐ-
πίσκοπον εἰς τὸ ἄκρον τοῦτο τοῦ πατρίου ἐδάφους,
τὸ ἔνδοξον καὶ Ἑλληνικώτατον καὶ ἱστορικόν, ἵνα
ποιμάνω τὴν Ἐκκλησίαν καὶ διακονήσω εἰς τὸν Χρι-
στὸν καὶ εἰς ὑμᾶς. Διότι οὐκ ἤλθον διακονηθῆναι,
ἀλλὰ διακονῆσαι.

Ἐρχομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐ φόβος
μου εἶναι πολὺς, διότι ἐγὼ ἀπ' ἑμαυτοῦ δὲν εἶμαι
ικανὸς διὰ τοιοῦτον ἔργον. Πειθομαι ὅμως τῷ θεῷ
βουλήματι, ἐπειδὴ γνωρίζω καὶ πιστεύω, ὅτι πιστὸς
ὁ Θεός· ὅτι τοῦ Θεοῦ ἡ χάρις ἀναπληροῖ τὰ ἐλλεί-
ποντα καὶ τὰ ἀσθενῆ θεραπεύει· ὅτι τοῦ Κυρίου ἡ
δύναμις ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται· ὅτι, ὅταν Ἐκεῖνος
ἐκλέγῃ καὶ ἀποστέλλῃ, ἐνθαρρύνει τὸν Ἀπόστολον
Αὐτοῦ λέγων: Πορεύου καὶ μὴ φοβοῦ· καὶ ὑπόσχεται,
ὅτι εἶναι μετ' αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας.

Ἐν ταπεινώσει πολλῇ ὁμολογῶ καὶ κηρύσσω, ὅτι
ἡ ἄχρι τῆς σήμερον ἐν τῷ ἀμπελῶνι τοῦ Κυρίου δια-
κονία μου δὲν εἶναι ἔργον ἐμοῦ, ἀλλὰ Θεοῦ ἔωρον
καὶ ἡ ἱκανότης μου οὐκ ἐξ ἐμοῦ, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἐλεή-
σαντός με Θεοῦ. Τοῦτο μὲ στηρίζει καὶ σήμερον.
Τοῦτο δὲ καὶ μὲ ὠθεῖ, ὅπως ἀναλάβω τὴν νέαν ταύ-
την καὶ ἱερὰν ἀποστολήν, ἐν τῇ πεποιθῆσαι, ὅτι καὶ
κατ' αὐτήν, ἐν οὐδενί ἀσχυνηθῆσομαι, ἀλλ', ὡς καὶ
πρὶν, μεγαλυνθήσεται Χριστὸς ἐν ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστῷ.

Διὰ ταῦτα καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά μου
δὲν εἶναι πλήρη ἀπὸ ἀνθρωπίνης σοφίας λόγους.
Διότι τὸ ἔργον μου εἶναι, ὅπως καλλιεργήσω τὴν πί-
στιν ὑμῶν καὶ θερμάνω τὴν ἀγάπην, ὅχι μὲ σοφίαν
ἀνθρώπων, ἀλλὰ μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ.

Ἄπαντες εἴσαθε τέκνα μου καὶ εἶμαι ὑφειλέτης εἰς

πάντας. Ἐν τῇ Ἀγιωτάτῃ ταύτῃ Μητροπόλει μου
θέλω κηρύσσει τὸν Χριστὸν εἰς πάντας. Θὰ νοθεύω
καὶ θὰ διδάσκω πάντα ἄνθρωπον, διότι τὸ καθήκον
μου εἶναι, ὅπως ἀγωνίζομαι καὶ κοπιῶ, ἵνα παρα-
στήσω πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

Τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τοῦ ποιμνίου μου δίδω
εἰς τὸν Κληρὸν μου τὸν εὐλαβῆ καὶ ἀγαπητόν, τοῦς
ἐν Χριστῷ πεφιλημένους συμπεσδυτέρους καὶ συλ-
λειουργούς μου, πρὸς τοὺς ὁποίους ἐν ἀγάπῃ πα-
τρικῇ πολλῇ, ἀπευθύνω κατὰ τῆς ἱερᾶς ταύτης σι-
γμᾶς ἀσπασμὸν ἐν Χριστῷ ἁγίῳ καὶ τὴν ἀρχιερατι-
κὴν εὐλογίαν. Βαρὺ τὸ ἔργον ἡμῶν, ἀδελφοί, καὶ
ἐξόχως ἱερὰ ἡ ἀποστολή μας. Ὅτι, ἐμπειπιστευμένοι
ἐπιμέλειαν καὶ σωτηρίαν ψυχῶν, ὑπὲρ ὧν Χριστὸς
ἀπέθανε, οφείλομεν ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα
τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν· ὅτι, οἰκονομοῦντες μυστή-
ρια Θεοῦ, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν, ἀλλὰ κατὰ θεῖαν
πρόθεσιν καὶ χάριν, ἱερὰν φυλάσσομεν παρακαταθή-
κην, τὴν ὁποίαν ὁ Δίκαιος Κριτὴς θέλει πάλιν ἀπα-
τήσει παρ' ἡμῶν, κατὰ τὴν ἡμέραν Αὐτοῦ τὴν με-
γάλην. Προσέχωμεν ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ
καὶ ἐργαζώμεθα πιστῶς ἐν τῷ ἀμπελῶνι τοῦ Χριστοῦ
ἡμέραν καὶ νύκτα. Ἀκούραστοι καὶ πρόθυμοι, ὡς
ὑπομένωμεν τὰ πάντα πρῶτον διὰ τοὺς ἔκλεκτούς,
ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας σύχωσι, καὶ δεύτερον διὰ
πάντας, ἵνα πάντως τινὰς σώσωμεν· ὡς εἴμεθα δὲ
ἔτοιμοι διὰ πάσαν θυσίαν, ἵνα μὴ ἐμποδίσωμεν ποτέ
τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ.

Πατέρες καὶ ἀδελφοί καὶ φίλοι τοῦ ποιμνίου ἡμῶν,
χαίροντες μετὰ χαιρόντων καὶ κλαίοντες μετὰ κλαίων-
των, θὰ σπεύδωμεν νὰ προστάμεθα ἔλων τῶν ἔργων
τῶν καλῶν καὶ θὰ εἴμεθα οἱ ποιμένες οἱ κακοί, ἔτοι-
μοι καὶ τὴν ζωὴν ἡμῶν νὰ θυσιάσωμεν ὑπὲρ τῶν προ-
βάτων. Ἡ ζωὴ ἡμῶν θὰ εἶναι ἅγια, οὐ μόνον χάριν
ἡμῶν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν προβάτων, ὑπὲρ τῶν ὁ-
ποίων οφείλομεν νὰ ἀνιέζωμεν ἑαυτούς, ἵνα καὶ αὐ-
τοὶ ὦσιν ἡγιασμένοι. Ἡ δὲ ἐνάσκησις τῶν ἱερῶν κα-
θηκόντων ἡμῶν θὰ ἔχῃ πρῶτον σκοπὸν, οὐχὶ τὸ συμ-
φέρειν ἡμῶν, ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν. ἵνα σωθῶσι καὶ
τοῦτου χάριν οἱ λόγοι, καὶ τὰ ἔργα, καὶ ἡ καθ' ἑλευ-
ζωὴ ἡμῶν θὰ εἶναι τύπος πάντοτε τῶν πιστῶν, εὖως
καὶ ἄλλας τῆς Ἐκκλησίας καὶ οὐδέποτε πρόσκομμα ἢ
σκάνδαλον εἰς τοὺς ἀδελφούς. Μικρὸν τοῦ νὰ κατη-
λευσώμεν τὸν λόγον Θεοῦ, ὡς ἐξ εὐλικρινείας, ὡς
ἐκ Θεοῦ, κατ' ἐνώπιον Θεοῦ ἐν Χριστῷ θὰ λαλῶ-
μεν, ἐν παντὶ συνιστῶντες ἑαυτούς ὡς Θεοῦ διάκονοι,
ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στε-
νοχωρίαις, ἐν πληγαῖς, ἀνέγγληται, φιλοξένοι, φιλά-
γαθοι, σώφρονες, δίκαιοι, ἅσιοι, ἐγκρατεῖς. Ὅτι, ὅτι
λέγωμεν δὲν θὰ εἶναι λόγος ἄπλος, ἀλλὰ καρπὸς πί-
στεως προσωπικῆς, ἡμετέρας, κατὰ τὴν Ἅγιαν Γρα-
φήν· «Ἐπίστευσα δι' ὃ ἐλάλησα» καὶ θὰ προέρχεται
κατ' εὐθεῖαν ἐκ τῆς καρδίας ἡμῶν, περίσσειμα, κα-
θὼς ὁ Κύριος εἶπε, τοῦ Ἡσαυροῦ τῆς καρδίας.

Ὁ ἐλεγχος πρὸς τοὺς ἀμαρτάνοντας θὰ γίνεται πάν-
τοτε μετ' ἀγάπης εἰς μετάνοιαν καὶ ἐπιστροφὴν καὶ
ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσιν· ἐάν δὲ καὶ τις δὲν

ὁπακούη, δὲν θὰ θεωρῆται ὡς ἐχθρός, ἀλλὰ θὰ νοουθετῆται ὡς ἀδελφός. Διότι, διδασκτικοὶ καὶ ἀνεξίκακοι, καθὼς πρέπει νὰ εἴμεθα πάντοτε, μετὰ πραότητος καὶ θὰ διδάσκωμεν καὶ θὰ νοουθετῶμεν.

Ἐπιθυμῶ νὰ τονίσω ἰδιαιτέρως, ὅτι, διὰ τὴν θεάρεστον ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς ἡμῶν, πρέπει νὰ προηγηθῇ ὁ πνευματικὸς καταρτισμὸς ἡμῶν αὐτῶν καὶ ἡ προσωπικὴ καὶ ἰδιαιτέρα ἀναγέννησις ἐνδὸς ἐκάστου. «Καθαρθῆναι δεῖ πρῶτον, εἶτα καθάραι, εἶπεν ὁ ἐν ἁγίοις Πατὴρ ἡμῶν Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, σοφισθῆναι καὶ οὕτω σοφίσαι· γενέσθαι φῶς καὶ φωτίσαι· ἐγγίσει Θεῷ καὶ προσαγαγεῖν ἄλλους· ἁγιασθῆναι καὶ ἁγιάσαι». Ἄς προσέχωμεν λοιπὸν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τὴν προσευχὴν· εἰς τὴν διδασκαλίαν ἡμῶν αὐτῶν καὶ τὴν μελέτην· ἄς εὐλαδοῦμεθα τὸ χάρισμα τὸ δοθὲν εἰς ἡμᾶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ· ἄς διώκωμεν δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ἀγνότητά, ὑπομονήν, πραότητα· ἄς τηρήσωμεν, τέλος, τὴν ἐντολήν ἀστὶλον καὶ ἀνεπίληπτον.

Μὴ λησμονῶμεν, ὅτι· ἡ ζωὴ καὶ τὸ ἔργον ἡμῶν τῶν κληρικῶν, πολὺ περισσότερον ἀπὸ τὴν ζωὴν τῶν ἄλλων, εἶναι ἀγὼν συνεχῆς καὶ πολὺς καί, μάλιστα, διπλοῦς, περὶ τοῦ ποιμνίου καὶ περὶ ἡμῶν, καὶ ὅτι ὁ καλὸς κληρικός, ὡς καλὸς στρατιώτης τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, διότι εἴμεθα πρωτίστως στρατιῶται Χριστοῦ, κακοπαθεῖ καὶ ἀγωνίζεται καὶ κοπιᾷ ἐν ὑπομονῇ καὶ συγκακοπαθεῖ μετὰ τοῦ Εὐαγγελίου, χωρὶς ὀλιγοπιστίας καὶ φόβου καὶ δισταγμοῦς, διότι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ οὐ δέδεται, καὶ μένει πάντοτε πιστὸς ἄχρι θανάτου, ἀληθὴς ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ καὶ καλὸς ποιμὴν τῶν προβάτων.

Ὡς πρὸς τοὺς ποιμένας τοὺς μισθωτοὺς, τοὺς ψευδαδέλφους καὶ ψευδαποστόλους, τοὺς ἐργάτας τοὺς κακοὺς, οἱ ὅποιοι δυνατὸν νὰ ἐμφανισθοῦν ἐν μέσῳ ἡμῶν, διότι δὲν ἐλλείπουν ἀπὸ τὴν ζωὴν τῶν Χριστιανῶν τὰ ζιζάνια καὶ τὰ σκάνδαλα, ἄς ἐφαρμόζωμεν πάντοτε τὴν συμβουλήν τοῦ Κυρίου «Ἀφετε αὐτούς». Ὅδηγοὶ τυφλοὶ καὶ φυτεία κακῆ καὶ ξένη, θὰ ἐκριζωθοῦν καὶ θὰ ἀπολεσθοῦν, διότι ὁ ταράσσω βασιτάσει τὸ κρῖμα, ὅστις ἂν ἦ «Μὴ ὁμοιωθῶμεν πρὸς αὐτούς. Ἀλλὰ, μακρὰν αὐτῶν, ὅσοι οἰκονόμοι τοῦ Κυρίου πιστοὶ καὶ φρόνιμοι, τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης συνδεδεμένοι καὶ ἐν τῷ ὄνοματι τοῦ Κυρίου συναγόμενοι, ἄς ἐνισχύωμεν καὶ ἄς βοηθῶμεν ἀλλήλους, ἀλλήλων τὰ βάρη βασιτάζοντες καὶ τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι, μιμηταὶ πάντοτε τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ καὶ τῶν ἁγίων Αὐτοῦ Μαθητῶν καὶ τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας.

Οὕτω πολιτευόμενοι καὶ διακονοῦντες καὶ ἑαυτοὺς θὰ σώσωμεν καὶ τοὺς ἀκούοντας ἡμῶν. Θὰ ἔχωμεν δὲ ἀπὸ Θεοῦ τὸν ἔπαινον καὶ ἀπὸ μέρους τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ λαοῦ δόξαν, ἀγάπην καὶ τιμὴν. Μὴ λησμονῶμεν ποτὲ ταῦτα, ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ, τοῦ ὁποίου δὲν ἀγνωσοῦμεν τὰς παγίδας καὶ τὰ νοήματα. Ὁ ἀγαθὸς καὶ πιστὸς ἐργάτης εἶναι πάντοτε ἄξιος καὶ τιμῆς καὶ τῆς τροφῆς καὶ τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. Διότι, ἂν εἰς πάντα Χριστιανόν, ζητοῦντα τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην Αὐτοῦ,

ὁ Κύριος προσθέτη πάντα τὰ εἰς τὰς βιοτικὰς ἀνάγκας χρῆζοντα, πολὺ μᾶλλον θὰ ἀποστέλλῃ ταῦτα, ὅσον χρειάζεται καὶ ὅσον συμφέρει, εἰς τὸν κηρῦσσοντα τὴν βασιλείαν καὶ ἐργαζόμενον εἰς τὸν μυστικὸν Αὐτοῦ ἄμπελῶνα. «Ἀπέστειλα ὑμᾶς, ἠρώτησεν ὁ Κύριος τοὺς Μαθητὰς Του, ἄνευ βαλαντίου καὶ πήρας, μὴ τινοὺς ὑστερήσατε;» Καὶ Ἐκεῖνοι εἶπον Αὐτῷ, «οὐδένος».

Ποιμάνετε, τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί, παρακαλῶ ἐγὼ ὁ συμπρεσβύτερος καὶ συλλειτουργός, τὸ ἐν ὑμῖν ποιμνιον τοῦ Θεοῦ, ἐπισκοποῦντες μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλ' ἐκουσίως, μὴ αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθύμως, τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου καὶ φανερωθέντος τοῦ Ἀρχιποίμενος κομεισθε τὸν ἀμάραντινον τῆς δόξης στέφανον.

(Συνεχίζεται τὸ τέλος)

† ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ κ. ΠΟΥΛΚΑΡΠΟΥ

ΛΟΓΟΣ

ἐκφωνηθεὶς ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ κατὰ τὴν κηδεῖαν τοῦ Μητροπολίτου πρῶην Λαγκαδᾶ Γερμανοῦ Ἀναστασιάδου.

«Ἐγαστημένος ὑπὸ Κυρίου κατασκηνῶσι πεποιθώς»
(Δευτ. Λη', 12)

Περὶλυτός, Μακαριώτατος, Σεβασμιώτατος καὶ οἱ λοιποὶ πενθοῦντες Χριστιανοὶ, περίλυπος καὶ θαυραλγῆς παρέχομαι τὸ θέμα ὅπως ἀποχαιρέτισω τὸ ὑστατον τὸν εὐσεβῆ καὶ χρηστὸν Ἰσράρχην, τὸν εὐθαρσῆ ἀγωνιστὴν τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ θανάτου ἀλλὰ πολυπαθοῦς Ἑλληνικοῦ ἔθνους μας, τὸν Μητροπολίτην πρῶην Λαγκαδᾶ Γερμανὸν Ἀναστασιάδην. Ἠγάπησε τὸν Θεόν· ὑπῆρθε ἐν εὐδωκίᾳ τὴν Ἁγίαν αὐτοῦ Ἐκκλησίαν· ἠγωνίσαστο γενναίως τὸν καλλίνικον ἀγῶνα τῆς πίστεως καὶ ἀρετῆς, δι' ὃν κρατῶνται τὰ ἔθνη καὶ σώζονται· «τὸν δρόμον τετέλεκε» καὶ «ἠγαστημένος ὑπὸ Κυρίου κατασκηνῶσι πεποιθώς» ἐν τῷ οἴκῳ τῆς αἰωνίου δόξης καὶ μακαριότητος. Ὁ αἰθιμὸς Ἰσράρχης, τοῦ ὁποίου τὸν θάνατον θρηνοῦμεν, ἦτο ἐκ τῆς σεμνῆς χορείας τῶν παλαιῶν ἐκείνων εὐκλεῶν καὶ εὐσεβῶν ἀγωνιστῶν καὶ ἐργατῶν τοῦ θείου ἄμπελῶνος. οἵτινες, ὡς φωτενοὶ ἀστέρες διαλάμπαντες ἐν καιρῷ τῆς Ἐπισκοπῆς αὐτῶν, ἐφώτισαν καὶ ὠδήγησαν τὴν Χριστιανικὴν ποιμνίαν εἰς νομάς σωτηρίας, ἀπελαύνοντες διὰ τῆς μαχαίρας καὶ τοῦ Πνεύματος καὶ τοῦ Λόγου, τοὺς ἀγρίους μονίους καὶ λύκους ἐκ τῆς χριστιανικῆς μάνδρας. Ἀλλὰ ποῖος λόγος ἢ ποῖος διαρκέσει χρόνος πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν πολλῶν ἀρετῶν καὶ τῶν περιουσιῶντων χαρισμάτων καὶ τῶν κόπων πνευματικῶν τοῦ σεπτοῦ Μητροπολίτου Γερμανοῦ; Οἱμοί! Ἐγὼ εἶμαι ἥκιστα κατάλληλος πρὸς τοῦτο καὶ δι' ἄλλους λόγους καὶ διότι κατέχομαι ὑπὸ ὀδύνης ἐπὶ τῷ θανάτῳ ἰσαδελφου φίλου, μεθ' οὗ, ἐπὶ ἐπταετίαν ὄλην, συνέζησα συνδιδασκόμενος ἐν τῇ αὐτῇ τάξει τῆς μεγαλωνόμου Θεολ. Σχολῆς τῆς Χάλκης. Οἱμοί! Ἐναπέμεινα μόνος ἐκ τῶν παλαιῶν ἐκείνων συνταξιωτῶν κλαίων καὶ θρηνῶν, καθήμενος ἐπὶ τῶν ποταμῶν Βαβυλώνας καὶ κρεμάσας τὰ ὄργανα τοῦ λόγου ἐπὶ ταῖς ἰτέαις «ἐν τῷ μνησθῆναι τῆς Ἱερουσαλήμ». Σὺγγνωτέ μοι λοιπόν, ἂν σήμερον δὲν θὰ δυνηθῶ ν' ἀναποκριθῶ εἰς τὰς προσδοκίας τῶν τιμῶντων τὴν ἱεράν αὐτοῦ μνήμην.

Ὁ Μητροπολίτης, Μακαριώτατος, Γερμανὸς ἐγεννήθη ἐν τῇ κωμοπόλει τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῆς ἐπαρχίας Δέρκων ὑπὸ εὐσεβῶν καὶ ἐναρέτων γονέων, οἵτινες ἐσπειραν τὰ πρῶτα ἀγαθὰ σπέρματα τῆς εὐσεβείας ἐν τῇ ἀπαλῇ αὐτοῦ ψυχῇ. Ὁ χριστιανικὸς οἶκος εἶνε πάντοτε «τὸ τῶν ἀγαθῶν

† ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ ΚΑΛΛΙΟΝΤΖΗΣ

«Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς». (Ματθ. 12,28—29)

Ἔπεσεν ἡ ὑψικάρηνος τῆς Μάνης ἐκκλησιαστικῆ δρῦς καὶ ἔπεσε πρὶν ἢ προλάβῃ νὰ μεταδόσῃ ὅλην τῆς ψυχῆς του τὴν δρόσον. Ἔπεσεν ὁ Γυθείου, Οὐτόλου καὶ Κυθῆρων Προκόπιος ἐπὶ πενταετίαν μόλις ποιμάνας τὴν εὐσεβεστάτην ἐκείνην τοῦ Ταυγέτου καὶ τοῦ Μαλέα χώραν, ἐν τῇ ἐκτελέσει τῆ ἀπειριορίστῳ του πρὸς τὸν πλησίον καθήκοντος.

«Αἰνέσουσι τὴν πίστιν αὐτοῦ πολλοὶ καὶ τὸν ἔπαινον αὐτοῦ εὐαγγελεῖ ἡ Ἐκκλησία» (Σειρ. 39,9,10).

Ἡ Ἐκκλησία ἀληθῶς διὰ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Δαμασκηνοῦ ἐξήγγειλεν ὅσα καὶ ὅπως ἡ συνετὴ καὶ περιεσκεμμένη τοῦ Προέδρου τῆς Ἱεράς Συνόδου γλώσσα γνωρίζει νὰ ἐκφράξῃ αἰσθημάτα καὶ διανοήματα.

Τίς νὰ προσθέσῃ τι εἰς ταῦτα δύναται, τίς νὰ συμπληρώσῃ τὸν δεινότατον τοῦτον τῆς ἐποχῆς μας ἐκκλησιαστικὸν ρήτορα θὰ ἐτόλμα;

Δάκων ἐν τοσοῦτῳ ὁ γράφων θὰ παρέλειπε σιγῶν καθήκον ἱερόν.

Ἵπαρξις, ἀφιερωθεῖσα ἀπὸ παιδῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, ὑπαρξις διαδραμοῦσα εὐστόχως τὰ διάφορα τοῦ Δευτέρου στάδια, ἐκαλεῖτο ἐπὶ τὸν Θρόνον τῆς ἰδιαίτερας πατρίδος, μετὸς παιδείας ἐκκλησιαστικῆς καὶ ἥθους σεμνότητος. Ὑπῆρχον οἱ ἀμφιδόλωντες;

Φωτεινὸς τοῦ Ἐδαγγελίου κήρυξ ὁ ἀείμνηστος Προκόπιος, τὸν λόγον τῆς ἀληθείας δὲν ἔπαυε κηρύσσων. Καὶ ἐνθυμούμεθα αὐτὸν ἀπὸ ἐθνικωτέρας σκοπιᾶς ἐμιλοῦντα:

Τίς ὁ ποδηγετήσας τὸ Ἑλλ. Ἔθνος ἐν μέσῳ τῆς ζοφερωτάτης νυκτὸς τῆς δουλείας. ὅπως εἰς τὴν ἔρημόν ποτε ὁ σώσας τοῦ πυρὸς τοὺς Ἰσραηλίτας; Ἡ ἱερά ἡμῶν πίστις; Τίς δὲ ὁ σώσας τὸ Ἔθνος ἐκ τοῦ μεγάλου ἐκείνου καὶ φοβεροῦ ναυαγίου, ὡς ἄλλη σωστικὴ κιβωτός; Ἡ ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία. Ναι, τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ἐσώθη ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διὰ τῆς ἱεράς αὐτοῦ πίστεως καὶ οἱ Ἕλληγες ἠδυνήθησαν νὰ ὑπομείνωσιν ὅσα καὶ ὅποια οὐδὲν ἄλλο Ἔθνος ὑπέμεινε, χωρὶς νὰ καταστραφῇ καὶ χωρὶς νὰ ἀποθάνῃ, διότι εἶχε τοσαύτην καὶ τοιαύτην πρὸς τὸν Θεὸν τῶν τῶν Θεὸν τοῦ ἐλεύους ἐλευθέρως ἐλευθέρως ὑπὲρ τῆς χειμα-

ζομένης Ἐκκλησίας, ἢ ὑπηρετήσας ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη, καὶ τοῦ πολυπαθοῦς Ἔθνους μας, τὸ ὅποιον εἶπε τὸ εὐγενέστατον καὶ φιλανθρωπότατον τῶν Ἐθνῶν ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἱστορίᾳ. «Πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη» (Ἰακώβ. ε', 16). Αἱ δέησεις καὶ προσευχαί σου πρὸς τὸν Θεὸν τῆς εἰρήνης θὰ εἰσακουσθοῦν, συνοδευόμεναι μετὰ τῶν θερμῶν προσευχῶν τῶν παλαιῶν καὶ νέων μαρτύρων. ὦ! θὰ εἰσακουσθοῦν, ὅπως παρέλθῃ ὁ φοβερὸς καὶ ἀπαίσιος χειμῶν ἐν τῇ ἀνθρωπότητι καὶ τῷ Ἑλληνικῷ Ἔθνει καὶ ἐπικρατήσῃ εὐδία καὶ γαλήνη καὶ εἰρήνη κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου, ὅστις μόνος, ναι μόνος, καὶ οὐχὶ οἱ ἰσχυροὶ τῆς γῆς, ἀλλοιοὶ χρόνους καὶ καιροὺς. «Καὶ αὐτὸς ἀλλοιοὶ καιροὺς καὶ χρόνους» (Δανιὴλ ε', 21). Διωνία ἡ μνήμη τοῦ Μητροπολίτου Γεργαίου!

πατέρων, πρὸς τὸν Σωτῆρα Χριστὸν, πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν, ὥστε ἠδύνατο ἐν πάσῃ ἀληθείᾳ νὰ κράξῃ μετὰ τοῦ Ἀποστόλου: «Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; Θλίψις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμός, ἢ λιμός, ἢ γυμνότης, ἢ κίνδυνος, ἢ μάχαιρα; Καθὼς γέγραπται, ὅτι ἐνεκά σου θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν· ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς· ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς» (Ρωμ. η', 35).

Πασίγνωστοι οἱ ἀγῶνες τοῦ Ἱεράρχου ἡμῶν κατὰ τῆς μανιάτικης Βεντέτας, καὶ ἡ δημιουργία ἀπειρίας ἔργων εὐποιᾶς. Συσσίτια μαθητῶν καὶ παντοειδεῖς καταδίκων ἀνακουφίσεις εἶχον ὑψώσει τὸν πολὺκλαυστον Προκόπιον εἰς τὸν ζωντανὸν πάσης φιλανθρωπικῆς κινήσεως ἐκπρόσωπον καὶ ἐμπνευστήν. Πρόγραμμα τῆς ζωῆς του: — Ἀγαπάτε ἀλλήλους! — Ἀγάπα τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτὸν!

Τὰ πάντα ὑπὲρ τοῦ ποιμνίου του διότι, ὡς ἐπανελάμβανεν, ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων (Ἰωάν. 10,11).

Καὶ ἐνεσάρκου ἡ μορφή αὐτοῦ τὸν ἀγῶν, τὸν χρηστόν, τὸν εὐγενῆ, τὸν πλήρη αὐτοθυσίας καὶ μετριοφροσύνης ἐν ταῦτῳ καὶ ἐνθουσιασμοῦ ἰδεῶδη κόσμον.

Πρὸ πολλοῦ βέβαια παρήλθον τῆς Πίστεως οἱ μάρτυρες· τελευταῖος ὁ μάρτυς τῆς Φανερωμένης, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος. Ἀλλὰ θαρραλεῶς προπέμπομεν τοὺς ἐκείνων μιμητάς· «Τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ ἐτάφη καὶ τὸ ὄνομα ζῆ εἰς γενεάν» (Σειρ. μδ', θ'). Δούλος ἀγαθὸς καὶ πιστὸς τοῦ ἐπουρανίου Βασιλέως, ἐργάτης δόκιμος καὶ ἀνεπαίσχυντος τοῦ Θεοῦ νόμου, ἠχημαλῶτιζε πᾶν νόημα ἀνθρωπίνων λογισμῶν εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ, δεινὸς δὲ τοῦ καλάμου χειριστῆς καὶ ρήτορ εὐγλωττος ἀφάνταστον ἦσκει διὰ τοῦ Κηρύγματός του τὴν πειθῶ.

Ἀπελθὼν ὁ Προκόπιος τοῦ κόσμου τούτου ἀφίνει κενὸν σπουδαῖον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀλλὰ σπουδαιότατον διὰ τὴν ἡρωϊκὴν μας Μάνην, κενὸν ἀληθῶς δυσαναπλήρωτον. Ἀλλ' «ἐν χειρὶ Κυρίου ἐξουσία γῆς καὶ τὸν χρήσιμον ἐγερεῖ εἰς καιρὸν» (Σειρ. 10,4).

Μακάριος ὃν ἐξελέξατο καὶ προσέλαβεν ὁ Κύριος κατασκηνώσαι ἐν ταῖς Αὐδαῖς αὐτοῦ.

Καὶ ἤδη Προκόπιος ὁ Καλλιωντζῆς τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν τῆς πίστεως ἀγωνισάμενος, τὸν δρόμον τῆς ἀρετῆς καὶ εὐσεβείας τετελεκώς, τὴν πίστιν τὴν ἐρθόδοξον ἀμόλυτον καὶ ἀκήρατον τετηρηκώς, ἀναπαύεται ἐν τοῖς κόλποις τοῦ Κυρίου.

Τοσοῦτος ὑπῆρξεν ὁ τάραχος, ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ ὄδυρος, ἐν προεκάλεσεν εἰς τὴν Μάνην τὸ θλιβερόν ἄγγελμα, ὥστε νὰ ἀναμνησθῶμεν τοῦ: «Ἠγούμενος μέγας πέπτωκεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ συνήχθη πᾶς ὁ λαὸς τοῦ κλαῦσαι αὐτόν» (Β' Βασιλ. 34,38).

Ἄν διὰ τοῦ θανάτου ἀπόλετο ἡ σαρκικὴ του ἐμφάνισις, ἀλλὰ τὸ τετιμημένον τοῦ Προκοπίου ὄνομα θὰ ἐπιζήτησιν φρονηματίζον εἰς γενεὰς γενεῶν, διότι αὐτὸς ἀνεξιτήλοις τὸ ἐχάραξε γράμμασιν.

Πορεύου ἐν εἰρήνῃ, ἀληγομένητε καὶ πολυφίλητε Προκόπιε!

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Α. ΠΕΤΡΑΚΑΚΟΣ

ΣΥΝΟΔΙΚΑΙ ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

Ἄριθ. } Πρωτ. 1841 Ἀθήνησι 28 Νοεμβρίου 1941
 } Διεκ. 199

Ἐγκύκλιος 354

Πρὸς τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας
 τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ Ἱ. Σύνοδος, ἔχουσα ὑπ' ὄψει, ὅτι ἐν τῷ ἐν ἱ-
 σχύι ὑπ' ἀριθ. 2200]40 Α. Ν. «περὶ Ἱ Ναῶν καὶ
 Ἐφημερίων», δὲν περιελήφθη τὸ ἐδ. 3 τοῦ ἀρθ. 68
 τοῦ προγενεστέρου ἐνορ. Νόμου ὑπ' ἀριθ. 1369]38,
 καθ' ὃ «ἐν περιπτώσει λαϊκοῦ ὑποψηφίου, προερχομέ-
 νου ἐξ ἄλλης Μητροπόλεως, ζητεῖται καὶ ἡ γνώμη
 τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῆς ἐκ-
 λογῆς», καὶ κατ' ἀκολουθίαν, ὅτι θὰ ἠδύνατο νὰ νο-
 μισθῆ ὡς ἀτόνησασα ἡ ὑπ' ἀριθ. 1630]1410]285 τῆς
 5ης Ἰουνίου 1940 Συνοδικῆ Ἐγκύκλιος, ἐκ λόγων
 προνοίας καὶ σκοπιμότητος ὀρωμένη, ἐπαναλαμβάνει
 καὶ αὖθις ταύτην καὶ ὑπομιμνήσκει, ὅτι τὸσον αἱ κα-
 νονικαὶ διατάξεις ἔσον καὶ αὐτῇ ἡ Πράξις τῆς Ἐκ-
 κλησίας, ἐπιβάλλουσιν, ὅπως, προκειμένου, ἵνα προ-
 εἴῃ Ἱεράρχης τις εἰς χειροτονίαν κληρικοῦ τινος, ὀρ-
 μωμένου ἐξ ἄλλης Μητροπολιτικῆς περιφέρειας, ζητῆ
 προηγουμένως οὐ μόνον τὴν ἔγκρισιν τοῦ Ἱεράρχου
 τῆς περιφέρειας ἐκείνης, ἀλλὰ καὶ ἔγγραφον παρ' αὐ-
 τοῦ, μαρτυροῦν περὶ τῆς πολιτείας τοῦ ὑποψηφίου,
 καθόσον τοῦναντίον οὐ μόνον δημιουργεῖ παρεξηγή-
 σεις μεταξὺ τῶν Ἀρχιερέων, ἀλλὰ κυρίως μιστοὺς ἐγ-
 κλείει κινδύνους καὶ ἀγει εἰς ἐπακλόουθα ἥμιστα συν-
 τελεστικά εἰς τε τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν καὶ εὐρ-
 ρυθμίαν καὶ τὴν περιφρουρητὴν πολλάνης τοῦ γοήτρου
 καὶ τῆς ἀξιοπρεπειας τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου, ὑπενθυμι-
 ζουσα δ' ὅτι τοῦτο ἀντίκειται πρὸς τε τὸ πνεῦμα καὶ
 τὸ γράμμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων (βλ. ΙΣΤ'.
 τῆς Αγ. Οἰκ. Συνόδου, ΞΓ'. τῆς ἐν Καρθαγίνῃ καὶ
 Ἐρμηνείας Βαλαλαμῶνος, ἐν ἣ καὶ Συνοδικῆ ἀπόφα-
 σις ἐπὶ Πατριάρχου Μιχαήλ. Ράλλη καὶ Ποτῆ Γ'.
 σελ. 434—444) καὶ τὴν εὐθύνην, ἣν ἐπωμίζονται οἱ
 παραβάται τούτων, ὑπόλογοι καθιστάμενοι πρὸ τῆς
 προϊσταμένης αὐτῶν Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς.

Ὅθεν προτρεπέμεθα ὑμᾶς καὶ αὖθις, ἵνα ἐπ' οὐ-
 δένι λόγῳ ἢ προτάσει προβαίνητε εἰς χειροτονίας
 προσώπων, ἐξ ἄλλης Μητροπόλεως προερχομένων,
 ἀνευ τῆς προηγουμένης κανονικῆς συγκαταθέσεως τοῦ
 οἰκείου Ἀρχιερέως καὶ τῆς παροχῆς ἐκ μέρους τοῦ-
 του ἐγγράφων πληροφοριῶν περὶ τοῦ ἡθους καὶ τῆς
 πολιτείας τοῦ ὑποψηφίου, προσεπιδηλοῦντες, ὅτι τοῦτ'
 αὐτὸ δέον νὰ τηρῆται καὶ ἐφαρμόζηται οὐ μόνον
 προκειμένου περὶ ἐγγάμων κληρικῶν, ἀλλὰ καὶ περὶ
 ἀγάμων τοιούτων, οἵτιες καταφεύγουσιν εἰς Ἱ. Μο-
 νὰς ἄλλων Μητροπόλεων, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἐγκα-
 ταθίσεως ἢ ἀπλῶς τῆς ἐγγραφῆς ἐν αὐταῖς καὶ τῆς
 προχειρίσεως αὐτῶν εἰς διακόνους ἢ πρεσβυτέρους
 πρὸς ἀνάληψιν ἐκκλησιαστικῆς τινος ἢ δημοσίας ὑπη-
 ρεσίας. Συνιστᾶται δ' ἐπὶ πλέον ὑμῖν, ἵνα μὴ ἐπι-
 σπεύδῃται ἢ ἐγκρίσιν κοινὰς μοναχῶν ἀνευ προη-

γουμένης μακρᾶς δοκιμασίας τῶν ὑποψηφίων συνηδᾶ-
 ταῖς κανονικαῖς διατάξεσιν.

- † Ο ΑΘΗΝΩΝ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ, ΠΡΟΕΔΡΟΣ
- † Ο ΠΟΛΥΑΝΗΣ & ΚΙΑΚΙΣΙΟΥ ΚΥΡΙΑΛΛΟΣ
- † Ο ΗΛΕΙΑΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ
- † Ο ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ ΠΟΥΛΚΑΡΠΟΣ
- † Ο ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
- † Ο ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ ΙΩΑΚΕΙΜ
- † Ο ΘΕΣΣΑΛΩΤΙΔΟΣ ΙΕΖΕΚΙΗΛ
- † Ο ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ & ΑΠΙΔΑΕΙΑΣ ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ
- † Ο ΦΛΩΡΙΝΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
- † Ο ΔΡΥΪΝΟΠΟΛΕΩΣ ΚΑΠ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
- † Ο ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ & ΠΡΕΒΕΖΙΩΣ ΑΝΔΡΕΑΣ

Ὁ Ἀρχιεραρχίατος
 ΠΑΡΧ. ΠΟΥΛΚΑΡΠΟΣ ΚΟΥΤΣΟΥΠΙΑΝΗΣ

ἌΛΛΑΙ ΣΥΝΟΔΙΚΑΙ ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

ΠΑΡΑΙΝΕΤΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀπήρθευε πρὸς τοὺς Σεβασμιω-
 τάτους Ἱεράρχας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὴν
 ὑπ' ἀριθ. 1839 τῆς 23)11)41 ἐγκύκλιον, δι' ἣς προ-
 τρέπεται αὐτοῖς, ὅπως κοινοποιήσωσι πρὸς τὸν εὐ-
 σεβῆ ἑλληρικὴν λαὸν μακρὰν παραινετικὴν ἐγκύκλιον
 περιεχομένου ὁμοίου πρὸς τὴν ποιμαντορικὴν ἐγκύ-
 κλιον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ἣτις ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ
 ὑπ' ἀριθ. 21 φύλλον τοῦ Δελτίου.

ΜΟΝΑΧΟΙ ΤΟΥ ἉΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

Δι' ἐγκυκλίου ὑπ' ἀριθ. 1698 τῆς 5)11)41 συνιστᾶ-
 ται, ὅπως μὴ γίνωνται δεκτοὶ εἰς τὰς διαφόρους Μη-
 τροπόλεις κληρικοὶ ἢ μοναχοὶ προερχόμενοι ἐκ τῶν
 Ἱ. Μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ὑποδεικνύεται δὲ εἰς
 τοὺς τοιούτους ἡ ἀνάγκη τῆς ἐν αὐτῇ παραμονῆς
 των.

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΜΗΤΡΟΠ. ΚΤΙΡΙΩΝ

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1723 τῆς 6)11)41 Ἐγκυκλίου
 ὑπομιμνήσκειται ἡ ἀνάγκη τῆς ἐπ' ὀνόματι τοῦ Νομι-
 κοῦ Προσώπου τῆς Μητροπόλεως μεταγραφῆ τῶν
 ἀνεγερθέντων ἢ ἀποκτηθέντων δαπάνῃ ἰδιωτῶν ἢ καὶ
 δι' εἰσφορῶν Ἱ. Μονῶν ἢ Ναῶν ἢ καὶ ἐράνων μη-
 τροπολιτικῶν κτιρίων. Ἐπίσης ὑπομιμνήσκειται ἡ
 ὑποχρέωσις τῆς ἀποστολῆς πρὸς τὴν Ἱεράν Σύνοδον
 ἀντιγράφου τοῦ Πρωτοκόλλου καταγραφῆς τῶν ἐπί-
 πλων καὶ σκευῶν τῶν ἀνηκόωντων εἰς τὸ Νομικὸν
 πρόσωπον τῆς Μητροπόλεως, ὡς καὶ τῆς ἀνακοινώ-
 σεως, κατὰ Μάρτιον ἑκάστου ἔτους, καὶ παντὸς νέου
 ἐπίπλου ἢ σκεύους, ὅπερ ἡ Μητρόπολις προσκᾶται
 διὰ δαπάνης αὐτῆς ἢ ἐκ δωρεῶν ἢ εἰσφορῶν τρίτων.

ΣΥΝΕΣΤΗΘΗ ΕΘΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

Συνεπεία τοῦ γνωστοῦ Ὑπομνήματος τοῦ Ἀρχιε-
 πισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Δαμα-
 σκηνοῦ, σχετικῶς μὲ τὴν ὀργάνωσιν τῆς περιθάλψεως
 τῶν ἀπόρων τάξεων τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ἐξεδόθη
 τὸ ὑπ' ἀριθ. 776 Νομοθετικὸν Διάταγμα τῆς 4 Δε-
 κμβρίου 1941, δι' οὗ συνεστήθη ἴδιον νομικὸν πρὸ-

ΑΙ ΛΗΦΘΕΙΣΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΤΩΝ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΩΝ
ΕΙΣ ΤΟ ΕΙΡΗΝΙΚΟΝ ΓΡΑΜΜΑ

ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

609

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἰωαννίνων

Τῷ Μακαριωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Ἀθηνῶν
καὶ πάσης Ἑλλάδος Κυρίῳ Κυρίῳ Δαμασκηνῷ

Μακαριώτατε Δέσποτα,

Ἄσμενοι πληροφορηθέντες τὴν ἐπὶ τὴν Προεδρείαν τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀποκατάστασιν τῆς Ὑμετέρας περιουδίας ἡμῖν Μακαριότητος ἀπὸ τῶν πρὸς ἡμᾶς γραμμάτων Ἀυτῆς τῆς 10ης Ἰουλίου ἐ. ἔτους, σπεύδομεν συγχαρῆσαι Ἀυτῆ ἕκ καρδίας ἐπὶ τῇ ἀναλήψει τῶν ὑψηλῶν Ἀυτῆς καθηκόντων, ἅμα δ' εὐχηθῆσαι πλουσίαν τὴν ἀπὸ Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐνίσχυσιν εἰς εὐδόω-

σῶπον Δημοσίου Δικαίου ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἐθνικὸς Ὄργανισμὸς Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης», σκοπὸν ἔχων «τὴν ἐξουρεσιν καὶ παροχὴν ἐργασίας, τὴν ἐνδυσιν καὶ θέρμανσιν τῶν ἀπόρων ὀλοκλήρου τῆς Ἐπικρατείας, ἔτι δὲ τὴν παροχὴν παντὸς εἶδους βοηθείας εἰς αὐτούς».

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, συμφώνως πρὸς εἰδικὴν διάταξιν τοῦ νόμου, κατήρτισεν ὑπὸ τὴν προεδρίαν του τριακονταμελὲς Κεντρικὸν Συμβούλιον, τὸ ὁποῖον, συνελθὸν εἰς πρώτην συνεδρίαν τὴν 13ην Δεκεμβρίου, συνεκρότησε πενταμελῆ Ἐκτελεστικὴν Ἐπιτροπὴν ἐκ τοῦ Μ. Ἀρχιεπισκόπου ὡς Προέδρου καὶ τῶν κ. κ. Ἀπ. Δοξιάδη, Κλ. Μανέα, Β. Γρανίτσα καὶ Ν. Καρυδάκη ὡς μελῶν. Εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐπιτροπὴν μετεβιβάσθη καὶ ἡ ἀρμοδιότης τοῦ Συμβουλίου διὰ τὴν ταχύτεραν καὶ ἀπόσκοπον διεξαγωγὴν τῶν ἐργασιῶν καὶ πραγμάτων τῶν σκοπῶν τοῦ Ὄργανισμοῦ.

Ἡ ἀρμοδιότης τοῦ Ὄργανισμοῦ εἶναι εὐρυτάτη, παρεσχέθησαν δὲ εἰς αὐτὸν διὰ τοῦ νόμου παρεκκλίσεις ἀπὸ τὰς κειμένας διατάξεις, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ προσκρούη εἰς γραφειοκρατικὰς διατυπώσεις ἢ ἔγκαιρος παροχὴ τῆς ἀναγκαίας βοηθείας. Ἡ ἐτησία προικοδότησις ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου ὠρίσθη εἰς 500 ἑκατομύρια, ἐξ ὧν 50 ἐτέθησαν ἀμέσως εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου.

Ὁ Μ. Ἀρχιεπίσκοπος, ὡς Πρόεδρος τοῦ Ὄργανισμοῦ Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης, ἐζήτησε καὶ ἐπέτυχεν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν τὴν ἀποδέσμευσιν σημαντικῶν ποσοτήτων εἰδῶν διατροφῆς, ἀπὸ δὲ τὰς Ἀρχὰς κατοχῆς τὴν ἀδειαν μεταφορᾶς ἐλαιολάδου ἐκ τῶν Νήσων. Τὰ ὡς ἄνω τρόφιμα, συγκεντρούμενα, θὰ διανεμηθοῦν εἰς τοὺς ἀπόρους δωρεὰν ἢ ἐπὶ ἡλατωμένη τιμῇ.

Ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἢ ἡμέρας τοῦ Ὄργανισμοῦ θὰ ἐπεκταθῆ εἰς ὄλους τοὺς τομεῖς τῆς δημοσίας ἀντιλήψεως καὶ ἰδιαιτέρως εἰς τὴν προστασίαν τῆς Παιδικῆς Ἡλικίας, ἢ ὅποια ἐπιφέρει ὄπως ἰδιαιτέρως τὴν προσοχὴν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καὶ τῶν λοιπῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου.

σιν τῶν Ποιμαντορικῶν Ἀυτῆς μεριμνῶν ὑπὲρ τοῦ Χριστοπώνυμου πληρώματος.

Τῇ Ὑμετέρῳ Μακαριότητι ἐπεκλώσθη ἡ ἐπὶ τὴν σκοπιὰν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίας κατάστασις εἰς καιροὺς ἀφάτων δοκιμασιῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, καθ' οὓς ἀνύστακτος ἐπιβάλλεται εἰς τοὺς Πνευματικὸς ἡγέτας ἢ ποιμαντορικὴ ἐπισκοπὴ καὶ ἐπιστασία καὶ πρόοια ἄλλα καὶ ἡ ἄμεσος ἐπὶ τὰς πληγὰς καὶ τοὺς πόνους ἐπίκουρις καὶ τῶν μεγάλων ψυχικῶν καὶ σωματικῶν ἀναγκῶν θεραπεία.

Ὅθεν διάπυρον πρὸς τὸν Οἰκτιζόμενον Κύριον διαπέμπομεν τὴν εὐχὴν ὅπως ἐνδυναμοῖ τὰς ὑπὲρ τοῦ χειμαζομένου Λαοῦ προσπάθειάς τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, ἧς διατελοῦμεν μετὰ σεβασμοῦ

ἐλάχιστος ἐν Χριστῷ ἀδελφός
Ἰωάννινα 10 Αὐγούστου 1941 καὶ ὄλως πρόθυμος

† Ο ἸΩΑΝΝΙΝΩΝ ΣΠΥΡΙΔΙΩΝ

Ὁ Σεβασμιώτατος Δῆμων

Ἐν Καστρῷ τῇ 10ῃ Σεπτεμβρίου 1941

Τῷ Μακαριωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Ἁγιῷ Ἀθηνῶν
καὶ πάσης Ἑλλάδος Κυρίῳ Κῷ Δαμασκηνῷ

Εἰς Ἀθήνας

Μακαριώτατε,

Λίαν μὲν βραδέως διὰ τὴν συγκοινωνιακὴν ἀνωμαλίαν, πάνυ δὲ ἀσμένως κομισάμενος τὸ ἀπὸ 10 Ἰουλίου ἐ. ἔ. γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, ἀγγελούσης κατὰ τὰ κεκανονισμένα τὴν ἐπὶ τὸν Ἀρχιεπισκοπικὸν Θρόνον ἀποκατάστασιν καὶ τῶν καθηκόντων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἀνάληψιν, καθηκόντως προάγομαι εἰς ἀπάντησιν τούτου.

Καὶ πρῶτον ἐκφράζω πρὸς Ἀυτὴν τὴν ἄπειρον ὀλιψιν μου τόσον διὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν Ὑμῶν, κανονικῶς ψήφοις ἀναδειχθέντων ἐπὶ τὸν Ἀρχιεπισκοπικὸν Θρόνον, ὅσον καὶ διὰ τὸν διωγμὸν καὶ περιορισμὸν, εἰς ὃν ὑπεβλήθητε ἐπὶ τούτους μῆνας καὶ τὰς κακουχίας, ἃς ἐκ τούτων ὑπέστητε.

Πλὴν ἀκριβῶς αἱ ἀνωτέρω παραβάσεις καὶ διωγμοὶ καθιστοῦσι τὴν μὲν τῶν ἱερῶν κανόνων ἀποκατάστασιν ἰσχυροτέραν, ὑμῶν δὲ ἐπὶ τὸν Ἀρχιεπισκοπικὸν Θρόνον μᾶλλον χαρμόσυνον.

Συγχαίρων θερμῶς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα διὰ τὴν ὑπὸ τῆς Μείζονος Ἱεραρχίας, ὡς Ἀυτὴ διὰ νόμου ὠρίσθη ἀποκατάστασιν, ἔχω βεβαίαν τὴν ἐλπίδα, ὅτι καὶ ἡ κοινωρικὴ δυσπραγία ἢ μαστίχουσα τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν κατὰ τὴν δυσχεῖμερον πολεμικὴν περίοδον, περὶ ἧς καὶ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ἐν τῷ Βίσηνικῷ Ἀυτῆς γράμματι διαλαμβάνει, τελεσφόρως θὰ ἀντιμετωπισθῆ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν ὑμῶν τελοῦσης, καὶ ἡ ἀγάπη καὶ εὐλικρινὴς συνεργασία μεταξὺ τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας θὰ ἐδραιωθῆ.

Ἐπὶ τούτοις εὐχόμενος, ὅπως ὁ Ὑψιστος διαφυλάττῃ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ὑγιᾶ ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐν-αυτῶν ἐπ' ἀγαθῇ τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας, διατελῶ μετ' ἀδελφικῆς ἀγάπης.

Ἐλάχιστος ἐν Χριστῷ ἀδελφός
καὶ ὄλως πρόθυμος

† Ο ΔΗΜΩΝ ΣΤΕΦΑΝΟΣ

ΑΠΕΘΑΝΕ ΚΑΙ ΕΚΗΔΕΥΘΗ

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΔΡΑΜΑΣ

Τὴν 26 Δεκεμβρίου ἀπέβιωσε, συνεπιεῖα καρδιακῆς προσβολῆς, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δράμας Κυρὸς Βασίλειος.

Ἡ κηδεία τοῦ μεταστάντος Ἱεράρχου ἐγένετο τὴν ἐπομένην δαπάναις τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν, χοροστατοῦντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Δαμασκηνοῦ μετὰ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Ζιχνῶν κ. Ἀλεξάνδρου, Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως κ. Χρυσοστόμου, Σερρῶν κ. Κωνσταντίνου, Παραμυθίας κ. Γεωργίου

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΚΥΡΙΑΚΗ Θ' ΛΟΥΚΑ
(Λουκ. 12,16—21)

Ὅτε ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπέστειλε διὰ πρώτην φοράν τοὺς Δώδεκα Μαθητὰς αὐτοῦ δι' ἀποστολικὴν περιοδείαν ἐντὸς τῆς Παλαιστίνης, μεταξὺ ἄλλων ὁδηγίων ἔλεγεν εἰς αὐτούς· «ὃ εἰς τὸ οὐδ' ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωματίων». (Ματθ. 10, 27). Δηλαδή· ὅ,τι κατ' ἴδιαν σὰς ἐδίδαξα, διακηρύξατέ το ὑψηλοφώνως καὶ μετὰ παρηγορίας, ὥστε νὰ ἀκουσθῆ εἰς ὅσον τὸ δυνατόν εὐρύτερον κύκλον. Ἡ ὑπὸ σκέψιν παροῦσα μικρὰ Εὐαγγελικὴ περικοπή, ἡ τιτλοφορουμένη ὡς «παραβολὴ τοῦ ἄφρονος πλουσίου», εἰς τὸ πλαίσιον τῶν σημερινῶν περιστάσεων καὶ ὄρων τῆς ζωῆς εἶναι ἀναμφιβόλως τοιοῦτον σημεῖον τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε νὰ εἶναι τὸ ἐπικαιρότερον νὰ κηρυχθῆ, ὅχι μόνον ἀπὸ τῶν ναῶν, ὡς γίνεται, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν ὁδῶν, ἀπὸ τῶν ἐδρῶν, καὶ «ἀπὸ τῶν δωματίων» αὐτῶν. Ἡ ἁμαρτία, τὴν ὁποίαν διὰ τῆς παραβολῆς ταύτης πατάσσει ὁ Κύριος, ἡ πλεονεξία, ἔχει λάβει ἔκτασιν τοιαύτην καὶ ἔντασιν, ὥστε εἰς τὰς ἡμέρας μας δὲν προσιδιάζει μόνον εἰς τὸν «πλούσιον», οὐδὲ εἰς τὸν «γαιοκτῆμονα». Ὁ κύκλος τῶν θυμάτων τόσον ἠδρύνθη, ὥστε ἡ «ἀφροσύνη» αὕτη πλήττει τὸν πλούσιον, καὶ τὸν πτωχόν· τὸν κτηματίαν, καὶ τὸν ἐργάτην· τὸν ἐπιστήμονα, καὶ τὸν ἀγράμματον· πάσης τάξεως καὶ παντὸς φύλου καὶ πάσης ἡλικίας. Διψ φιλοχρηματίας ξηραίνει πᾶν ἱερὸν καὶ ἀνθρωπιστικὸν αἶσθημα. Τίς δὲν συναντᾷ κατὰ βῆμα χαινοῦσα πρὸ αὐτοῦ τὸν τάφον τῆς προσφυέστατα οὕτω κληθείσης «μαύρης ἀγορᾶς»;—Ἐντεῦθεν ἡ παραγγελία τοῦ Σωτῆρος περὶ τοῦ «ἀπὸ τῶν δωματίων κηρύγματος» ἀποβαίνει τὸ ἀπαραίτητον ἐγκόλπιον διὰ τοὺς κήρυκας τοῦ Εὐαγγελίου. Ἡ πλεονεξία ὑπὸ τὰς ποικίλας αὐτῆς μορφάς εἶναι ἡ γάγγραινα τῆς συγχρόνου ζωῆς, τοσοῦτω μᾶλλον κακοήθης, ὅσῳ ἐκτείνεται αὕτη ἐπὶ τῆς κοινῆς συμφορᾶς, καὶ τρέφεται ἀπὸ αὐτήν.

Τὰ διδάγματα τὰ συνεισθητικὰ τῆς παραβολικῆς ταύτης διδασκαλίας τοῦ Κυρίου εἶναι σαφέστατα καὶ πραγματικώτατα: α) Δὲν εἶναι τὸ χρῆμα, τὸ ὁποῖον καθιστᾷ ὠραιότεραν τὴν ζωὴν· μάρτυρες πλεῖστοι πτωχοί, οἱ ὁποῖοι ζῶσι πολὺ περισσότερον εὐχάριστον ζωὴν παρὰ πολλοὺς πλουσίους· μάρτυρες πλούσιοι, δυστυχεῖς· μάρτυρες πλούσιοι οἱ ὁποῖοι διέθε-

καὶ Πρεβέξης κ. Ἄνδρέου, διακονοῦντος πολυπληθοῦς ἱερατείου.

Ἐπικηδείους εἶπον ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σερρών ἐκ μέρους τῶν Σινοπέων Ἀρχιερέων καὶ ὁ ἐκ Δράμας δικηγόρος κ. Σιμυδαλάς.

Εἰς τὴν κηδείαν παρέστησαν οἱ ἐν Ἀθήναις παρεπιδημοῦντες Ἱεράρχαι, ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως κ. Κ. Λαγοθετόπουλος, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν κ. Σ. Γκροτζαμάνης, πλεῖστοι πρόφην ὕπουργοὶ καὶ πολιτευόμενοι, ἀνώτατοι κρατικοὶ λειτουργοὶ καὶ πλήθος λαοῦ.

σαν τὰ πλούτη των ὑπὲρ ἄλλων.—β) Δὲν παρατείνει τὸ χρῆμα τὴν ζωὴν· ἂν τοιοῦτόν τι συνέβαινε, θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι αἰωνόβιοι οἱ πλούσιοι· ἀλλὰ συμβαίνει τοιοῦτόν τι;—γ) ἰδρώνει ὁ ταλαίπωρος χρηματολάτρης καὶ πλεονέκτης· εἰς τὰ δίκτυα τῆς ἀδικίας καὶ τοῦ ψεύδους, τὰ ὁποῖα ὡς σατανικὴ ἀράχνη ὑφαίνει καὶ συλλαμβάνει τοὺς πάντας, συσσωρεύει τὰ ἁμαρτωλὰ ἀλιεύματα. Ἄλλ' ἐπὶ τέλους, ἐνῶ αὐτὸς φθείρεται, σωματικῶς καὶ ψυχικῶς, αὐτὰ θὰ τὰ ἀφήσῃ· τὸ δὲ θλιβερότερον εἶναι ὅτι δὲν γνωρίζει οὔτε εἰς ποίων χεῖρας ἐπὶ τέλους θὰ καταλήξουν οἱ κόποι του, οὔτε τί εἶδους χρήσις αὐτῶν θὰ γίνῃ. Δὲν εἶναι λοιπὸν τοῦλάχιστον ἀφροσύνη ἡ τοιαύτη φθορὰ του;—δ) Μεταξὺ τῶν δύο πλουτολογικῶν ἀντιλήψεων, τοῦ «θησαυρίζειν ἑαυτῷ» καὶ τοῦ «εἰς Θεὸν πλουτεῖν» (στίχ. 21), ἡ πρώτη ἰσοδυναμεῖ πρὸς ἠθικὴν αὐτοκτονίαν.

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

ΕΠΙ Τῆς ΜΝΗΜῆς ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΑΝΔΡΕΟΥ
(Ἰωάνν. 1, 35—52)

α) Διὰ μέσου τῆς ὄλης περικοπῆς φωτοβόλος διαχέεται ὁ ἱερὸς πόθος τῶν προσώπων τὰ ὁποῖα αὕτη ἀναφέρει. καὶ τὰ ὁποῖα ἀπέβαινον αἱ ἀπαρχαὶ τῶν Μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ: τοῦ Ἀνδρέου, τοῦ Σίμωνος, τοῦ Ἰωάννου, τοῦ Ναθαναήλ. Ὁ «ἓνας μὲ τὸν ἄλλον» ἀποτελοῦσιν ἑξαισίου ἠθικοῦ κάλλους σύμπλεγμα γύρω ἀπὸ τὸν Χριστόν. Ἡ προθυμία τοῦ μὲν, διὰ νὰ φέρῃ τὸν ἄλλον πρὸς τὸν Χριστόν, ἡ προθυμία τοῦ δέ, ὅπως ὑπακούσῃ, ὄλων ἡ χαρὰ ἐπὶ τούτῳ, δεικνύουσι ποῖον εἶναι τὸ καλύτερον πρᾶγμα τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ποθῆ κάθε χριστιανὸς διὰ τὸν ἑαυτόν του, διὰ τοὺς ἰδικούς του, διὰ τοὺς φίλους του, δι' ὄλον τὸν κόσμον: νὰ τοὺς φέρῃ πρὸς τὸν Χριστόν.—Δὲν εἶναι τοῦτο δίδαγμα ὠραῖον, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἀποβῆ σύνθημα ἑκάστου ἐξ ἡμῶν, καθ' ὅς σήμερον ζῶμεν συνθήκας, νὰ στηρίζωμεν ὁ εἰς τὸν ἄλλον εἰς τὴν πίστιν καὶ τὴν ἐλπίδα πρὸς τὸν Σωτῆρα Χριστόν, νὰ θεωρῶμεν ὑψηλὸν πόθον καὶ ἔργον ἱερὸν τὸ νὰ βαστάζωμεν ἀλλήλων τὰ βάρη, ἠνωμένοι μὲ τὴν πίστιν εἰς τὸν Χριστόν, καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ;—β) «...καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ» (στίχ. 37). Τόσον ὁ Πρόδρομος, ὅσον καὶ οἱ δύο μαθηταὶ αὐτοῦ Ἀνδρέας καὶ Ἰωάννης, εἶναι ὑποδείγματα: καλοῦ παιδαγωγοῦ, καλοῦ διδασκάλου, καὶ καλῶν μαθητῶν. Οὐδεμίαν ὁ Πρόδρομος αἰσθάνεται πικρίαν, διότι οἱ μαθηταὶ σπεύδουν νὰ ἀκολουθήσουν τὸν ἀσυγκρίτως ἀνώτερον Διδάσκαλον, νὰ ἀξιοθοῦν ἀνωτέρου καὶ μᾶλλον ἀπλέτου θείου φωτός· ἀλλ' αὐτὸς οὗτος καὶ τοὺς χειραγωγεῖ εἰς αὐτόν, συνιστῶν αὐτὸν πρὸς αὐτούς ὅτι εἶναι ὁ Μεσσίας· «Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ» (στ. 39). Εἶναι δὲ χαρακτηριστικὸν ὅτι καὶ ὁ Ἰησοῦς δὲν ἀπαναίνεται εἰς τὴν προσέλευσιν αὐτῶν· προσδέχεται αὐτοὺς ὡς προβιβαζομένους, τρόπον τινά, πρὸς αὐτὸν φυσικῶς ὅλως καὶ ἀβιάστως.—Ἀπαιτεῖται, καὶ εἴθε ὅλοι νὰ τὰ εἴχομεν, συναίσθησις τοῦ «γνώθι σαυτόν», ἀναγνώρισις τῆς ὑπεροχῆς ἄλλων, ταπεινοφροσύνη, ἀγάπη πρὸς τὴν ἀλήθειαν, καὶ τὸν τῶν ὁφειμῶν, ἵνα χει-

ραγωγῶμεν αὐτὸν πρὸς ἀνωτέρους ἡμῶν, ἐπ' ὠφελεία αὐτοῦ. Ποσάκις ἡ ἐγωπάθεια τυφλώνει, καὶ σβεννύει, ἐκεῖ ὅπου θὰ ἠδύνατο νὰ διαχυθῆ φῶς!— γ) «*Ἴδε ὁ ἄμνος τοῦ Θεοῦ*»: Εἷς καὶ μόνον λόγος! Ἀλλὰ πῶς ἐλέχθη; Μὲ ποίαν εὐλάβειαν, μὲ ποῖον σεβασμόν, μὲ ποίαν συναϊόθησιν! Καὶ πῶς ἠκούσθη; Μὲ ποίαν ἱερὰν τῆς ἀληθείας καὶ τῆς σωτηρίας δίψαν; Μὲ ποίαν πίστιν; Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα; «...ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ».—Ω! Εἷς καὶ μόνον, λόγος Θεοῦ, «*χάριτι ἠρτυμένους*», ὁπόσας καὶ ὁποίας ψυχὰς δύναται νὰ ἀναπτέρωσῃ, νὰ φωτίσῃ, νὰ παρηγορήσῃ, νὰ ἐνισχύσῃ! Ἀρκεῖ νὰ εἶναι λόγος προδρομικός.—δ) Εἶναι ἀνευ σημασίας τὸ ὅτι ὁ ἱερεὺς Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης σημειώνει ὡς μνημειώδη δι' αὐτὸν τὴν ὥραν, καθ' ἣν συνηντήθη μὲ τὸν Χριστόν; «*Ὁρα ἦν ὡς δεκάτη*»: 4, μετὰ μεσημβρίαν...—Πόσας ὥρας θὰ εἶχεν ἕκαστος ἐξ ἡμῶν νὰ σημειώσῃ ἀναμνηστικὰς τῆς ἀγαθότητος τοῦ Θεοῦ!—ε) «*Ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλῆτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι*» (στ. 48). Δὲν εἶναι ὑπόμνησις ὅτι ὅπου δόλος, ἀνεπικρινεία, ὑποκρισία καὶ ψεῦδος, ἐκεῖ δὲν ὑπάρχει ἀληθὴς χριστιανωσύνη;

Ε. Ι. Κ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Τὸ διπλοῦν πλῆγμα.

Εἰς διάστημα, μικρότερον τοῦ μηνός, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὑπέστη διπλοῦν ἀτύχημα: ἀπώλεσε δύο ἐκ τῶν πλέον διακεκριμένων Ἱεραρχῶν αὐτῆς, τοὺς Μητροπολίτας Δράμας Βασίλειον καὶ Γυθείου Προκόπιον.

Ἐκ τούτων, ὁ μὲν πρῶτος, Ἱεράρχης παλαιὸς μὲ μακρὰν καὶ ποικίλην, ἐκκλησιαστικὴν καὶ ἐθνικὴν δρασίαν, ἀντεπροσώπενε τὴν δρμὴν καὶ τὴν εὐψυχίαν εἰς τὴν διεξαγωγὴν τῶν πάσης φύσεως ἀγώνων· ὁ δὲ δεύτερος, ἐμπνευσμένος λευίτης τοῦ χριστιανικοῦ καθήκοντος, ἠρεμος καὶ πρᾶος, ἐνεσάρκωνε τὸ πνεῦμα τῆς αὐτοθυσίας ἐν τῇ ἐξυπηρέτησει τῶν πνευματικῶν καὶ ὀλικῶν ἀναγκῶν τοῦ ποιμνίου του, τοῦ ὁποίου ἀνεδείχθη, κατὰ τὸ διάστημα τῆς πενταετοῦς ποιμαντορίας του, οὐ μόνον ὁ στοργικὸς πατήρ καὶ ἄγρυπνος παραστάτης ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ὁ πλέον ἀφωσιωμένος διάκονος.

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος, εὐγλωττος ἐρμηνευτὴς τῆς δόξης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τῶν ἀειμνήστων τούτων Ἱεραρχῶν, ἠδυνήθη νὰ δόσῃ ἀκριβῆ εἰκόνα τῆς προσωπικότητος καὶ τῆς δράσεως ἑκατέρου εἰς τοὺς ἐπικηδείους, τοὺς ὁποίους ἐξεφώνησεν. Ἀναμφισβητήτως δὲ ἐβρίσκατο ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ πρὸς τὴν ἱστορικὴν ἀκριβείαν καὶ πρὸς τὸ γενικὸν αἶσθημα τῆς ἐκτιμῆσεως πρὸς τοὺς ἐκλιπόντας ἀοιδίμους Μητροπολίτας, ὅταν διεβεβαίωνεν, ὅτι ἡ μνήμη των θὰ παραμείνῃ ἀγήρω καὶ τὸ παράδειγμά των πρότυπον πρὸς μίμησιν ἐκ μέρους τῶν ἐπιγιγνομένων.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Ἐχορηγήθη δεκαήμερος ἀπουσίας ἄδεια εἰς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ναυπακτίας δι' Ἀθήνας.

— Διὰ Διαταγμάτων:

1. Προήχθη εἰς τὸν βαθμὸν Τμηματάρχου Α' τάξεως ὁ Ἀρχιμανδρίτης Γεώργιος Παπαγεωργιάδης, ἐφημέριος τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος (ὁδοῦ Ἀχαρνῶν).

2. Διαορίσθη Γραμματεὺς παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ἀβέγκιος Παπαδόπουλος, Διευθυντὴς τῆς Ἱερατικῆς Σχολῆς Ἁγίας Ἀναστασίας εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ μέχρι τοῦδε τοιοῦτου Ἀρχιμ. Ἱερωνύμου Κοτσώνη.

3. Τὸ ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «*Μοναστήρι Λιξοβιτίου*» μονύδριον τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Αἰτωλίας καὶ Ἀχαρνανίας ὑπῆχθη ὑπὸ τὴν Ἱερὰν Μνήην Παιτοκράτορος ὡς μετόχιον αὐτῆς.

— Τὸ ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ πρώτου τῆ τάξει Σεβ. Μητροπολίτου Παραμυθίας Πρωτοβάθμιον Συνοδικὸν Δικαστήριον συνεκροτήθη ἐκ τῶν Σεβ. Συνοδικῶν Συνέδρων, Μητροπολιτῶν Μεσσηνίας, Δημητριάδος, Θεσσαλιώτιδος, Δρυϊνουπόλεως καὶ Πρεβέζης· τὸ δὲ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Δευτεροβάθμιον τοιοῦτο ἀπετελέσθη ἐκ τῶν λοιπῶν Σεβ. Συνοδικῶν Συνέδρων, ἦτοι τῶν Μητροπολιτῶν Πολυανῆς, Ἡλείας, Σύρου, Καλαβρύτων, Φλωρίνης καὶ Καστορίας.

ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ

— Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἔσχε συνεργασίαν μετὰ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν κ. Γκοτζαμάνη.

— Τὴν 1 Δεκεμβρίου μετέβη εἰς Γύθειον, ἐνθα προέστη τῆς κηδείας τοῦ ἀποβιώσαντος Μητροπολίτου Κυροῦ Προκόπιου, συμπαραστατούμενος ὑπὸ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Μενεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Διονυσίου καὶ Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος κ. Ἰακώβου, τῆ συμμετοχῇ πολυπληθοῦς ἱερατείου τῆς Μητροπόλεως. Ἐπικηδείους εἶπον ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος, ἐξάρας διὰ μακρῶν τὴν ἐκκλησιαστικὴν, φιλανθρωπικὴν καὶ κοινωνικὴν δρασίαν τοῦ μεταστάντος Ἱεράρχου, ἐμπρόσωποι τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου τῆς Μητροπόλεως, τῆς Κοινότητος Γυθείου, τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου, τοῦ Ἐμπορικοῦ Ἐπιμελητηρίου, τῆς Ἐμπορικῆς Σχολῆς, τοῦ Γυμνασίου, τοῦ Ἐργατικοῦ Κέντρου καὶ τῶν Παλαιῶν Πολεμιστῶν. Ἀκολουθῶν ἤρξατο ἡ παράταξις καὶ ἡ ἐκκίνησις πρὸς τὸ Νεκροταφεῖον, ὅπου ἡ νεκρὴ ὑπῆρξεν ἡ συμμετοχὴ τοῦ λαοῦ, ὅστις συνέρρουσε κατὰ μάζας πυκνὰς ἐξ ὅλης τῆς ἐπαρχίας.

— Τὴν 6 Δεκεμβρίου, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐορτῆς τοῦ Ἁγίου Νικολάου, προέστη τῆς πανηγύρεως τοῦ ἐν Πειραιεὶ ἐπωνύμου Ἱεροῦ Ναοῦ, τελέσας τὴν θείαν λειτουργίαν, εἰπὼν ἅμα τὸν θρησκευτικὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας. Μετὰ τοῦ Μακαριωτάτου συνελειτούργησαν οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας κ. Ἀνθίμος καὶ Ναυπακτίας κ. Γερμανός.

— Τὴν 12 ἰδίου κατήλθεν εἰς Πειραιᾶ καὶ προέστη τῆς πανηγύρεως τοῦ Πολιοῦχοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, τελέσας τὴν θείαν λειτουργίαν καὶ κηρύξας τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας. Συνελειτούργησαν οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται πρῶην Νευροκοπίου κ. Εὐγένιος καὶ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Ἀνδρέας.

— Τὴν πρῶιαν τῆς παραμονῆς τῶν Χριστουγέννων, ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἐχοροστάτησεν εἰς τὸν Ὅρθρον, τὰς Μ. Ὁρας καὶ τὴν λειτουργίαν τοῦ Μ. Βασιλείου ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ.

Τὸ ἑσπέρας τῆς ἰδίας ἡμέρας, προέστη τῆς ἀκολουθίας τοῦ Μ. Ἐσπερινοῦ μετὰ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Σεργῶν κ. Κωνσταντίνου, Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἰωακείμ, Παραμυθίας κ. Γεωργίου, Πολυανῆς κ. Κυρίλλου, Φλωρίνης κ. Βασιλείου καὶ Πρεβέζης κ. Ἀνδρέου.

Τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων προέστη τῆς θείας λειτουργίας ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τῆς Μητροπόλεως, συμπαραστατούμενος ὑπὸ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Φι-

λίπων και Νεαπόλεως κ. Χρυσστόμου, Σερρών κ. Κωνσταντίνου, Αλεξανδρουπόλεως κ. Γωακείμ, Παρουσίας κ Γεωργίου, Πολυανής κ. Κυρίλλου, Θεσσαλιώτιδος κ. Γεζεκιήλ, Φλωρίνης κ. Βασιλείου και Πρεβέζης κ. Άνδρέου.

Μετά την θείαν λειτουργίαν, οι Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται μετέβησαν εις την Αρχιεπισκοπήν και υπέβαλον τὰ συγχαρητήρια των, ως επίσης ο Έπιτροπος της Έπικρατείας κ. Δ. Πετρακάκος, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Θρησκευμάτων κ. Ίω. Πολυγένης, καθηγηταί του Πανεπιστημίου, ο Ίερός κλήρος και πλήθος λαού.

Περί την μεσημβρίαν, ή Α. Μακαριώτης έπεσκέψατο τὸ Όργανοτροφείον Βουλιαγμέλης, ένθα άπηθύνη τὰς πατρικὰς εύλογίας και συμβουλὰς Αύτης προς τούς μικρούς τροφίμους του Ίδρύματος.

— Ο Μακαριώτατος προήδρευσε τών συνεδριών του ΟΔΕΠ, ΤΑΚΕ, Άποστολικής Διακονίας, Σιβιτανιδείου Σχολής, τής Έκτελεστικής Έπιτροπής τής Χριστιανικής Άλληλεγγύης κλπ.

ΔΙΑΝΟΜΗ ΒΟΗΘΗΜΑΤΩΝ

Έπ' ευκαιρία τών έορτών τών Χριστουγέννων, ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος ένίσχυσε διά ποσού 5.000.000 δραχμών τὰ Ένοριακά Φιλόπτωχα Ταμεία προς διανομήν μεταξύ τών άπόρων ένοριτών αυτών. Όμοίως παρέσχεν οικονομικήν ένίσχυσιν εις διαφόρους Όργανώσεις, έτι δέ προς τούς άπόρους φοιτητάς του Πανεπιστημίου Άθηνών.

Έπί τούτοις, Έπιτροπαί εκ τών λογιωτέρων κληρικῶν τής Ίεράς Αρχιεπισκοπής έπεσκέψθησαν τὰ Νοσοκομεία «Σωτηρία», «Γενικόν», Νοσοκομείον Κρυοπαγημάτων, Στατιστικής Φυιτητικής Λέσχης, Δημοτικόν και Ζάννειον Πειραιώς, άπηθύνην δέ παραμυθητικούς λόγους προς τούς άσθενείς, εις τούς οποίους και διένειμαν γενναία χρηματικά βοηθήματα. Τὸ αυτό έγένητο και διά τὰς Φυλακάς Συγγροῦ και τὸ Κέντρον Μειαγωγῶν.

Ο ΕΝΟΡΙΑΚΟΣ ΝΟΜΟΣ

Ο Σεβ. Μητροπολίτης Θεσσαλιώτιδος κ. Γεζεκιήλ κατέθηκεν εις τήν Ίεράν Σύνοδον τροποποιήσεις επί του Ένοριακού Νόμου, αίτινες παρεπέμφθησαν προς μελέτην

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΕΔΕΣΣΗΣ ΚΑΙ ΠΕΛΛΗΣ

Τῇ 16ῃ παρ. μηνός Νοεμβρίου ήμέρα Κυριακή και ὧρα 4.30 μ.μ. άφίκετο εις τήν έδραν τής Μητροπόλεως αὐτοῦ, ο Σεβ. Μητροπολίτης Έδέσσης και Πέλλης κ. Παντελεήμων, γενόμενος δεκτός εκ μέρους του ποιμνίου του μετά συγκινήσεως και άγάπης. Ο Σεβ. Μητροπολίτης έφθασεν εις Βέροιαν, περι τήν 3ην άπογευματινήν, ένθα υπεδέχθησαν αὐτόν ο Σεβ. Μητροπολίτης Βεργίας, ο κ. Νομάρχης Πέλλης και ο κ. Δήμαρχος Έδέσσης, οίτινες πάντες συνώδυσαν αὐτόν μέχρις Έδέσσης. Άμα τῇ άφίξει του Σεβ. Έδέσσης και τής συνοδείας αὐτοῦ, ήρχισε δοξολογία εις τόν καθεδρικόν Ναόν, ένθα μετά τὰς γενομένας προσφωνήσεις του κ. Δημάρχου Έδέσσης και του πανος Ίεροκήρυκος, ο Σεβ. Μητροπολίτης, έν βαθυτάτη συγκινήσει και έν μέσφ χιλιάδων λαού, έξεφώνησε τόν έν Άλλη σελίδι δημοσιευόμενον ένθρονιστήριον λόγον αὐτοῦ.

ΗΜΕΡΟΔΕΙΚΤΑΙ 1942
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Έξεδόθησαν υπό τής Άποστολικής Διακονίας τής Έκκλησίας τής Ελλάδος οι νέοι Θρησκευτικοί ήμεροδείκται του έτους 1942 επί κόμπου πλαισίου κοσμουμένου υπό τής εικόνας τής Θεομήτορος, με περιεχόμενον έποικοδομητικόν ελλημένον εκ τής Αγίας Γραφής και τών Πατέρων τής Έκκλησίας. Οι ήμεροδείκται οὔτοι, τιμώμενοι πενήκοντα δραχμών (50) έκαστος, κυκλοφοροῦν έν Άθήναις μέν διά τών Γραφείων τής Άποστολικής Διακονίας (Άγίας Φιλοθέης 19), τών Ιερών Ναών και τών Βιβλιοπωλείων και Χαρτοπωλείων, έν δε ταίς Έπαρχίαις διά τών Ίερών Μητροπόλεων και τών Σχολείων του Κράτους.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

(3)51) **Ί. Μητρόπολις Φθιώτιδος**
Χρησεύσης τής θέσεως τακτικού έφημερίου τής ένορίας Πλατυστόμου προσκαλούμεν τούς βουλομένους να καταλάβωσι τήν κενήν ταύτην θέσην και έχοντας τὸ νόμιμον προσόντα, όπως έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης υποβάλλωσιν εις τὰ Γραφεία τής Ίεράς Μητροπόλεως τὰ υπό του άρθρου 48 του αναγκαστικού Νόμου 2200 περί Ί. Ναῶν όριζόμενα πιστοποιητικά. Έν Λαμία τῇ 12 Νοεμβρίου 1941. † Ο Φθιώτιδος Άμβρόσιος

(3)53) **Ί. Μητρόπολις Αιτωλίας και Άκαρνανίας**
Μη εμφανισθέντος οὔθενός, όπως υποβάλλη υποψηφιότητα έφημερίου τακτικού του έν Μεσολογγίφ Ίερού Ένοριακού Ναού Άγιος Δάξαρρος, καλούμεν τούς βουλομένους να καταλάβωσι τήν ως άνω έφημεριακήν θέσην και έχοντας τὰ προσόντα τής άμέσως κατωτέρας κατηγορίας, όπως έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης υποβάλλωσιν ήμιν τὰ υπό του Νόμου 2200)40 άπαιτούμενα δικαιολογητικά. Έν Μεσολογγίφ τῇ 25 Νοεμβρίου 1941 † Ο Αιτωλοακαρνανίας Ίερόθεος

(3)54) **Ί. Μητρόπολις Χίου**
Κενώθησης τής όργανικής θέσεως έφημερίου του έν τῇ Κοινότητι Καρδαμύλων τής καθ' ήμὰς Έπαρχίας Ίερού Ναού Άγιος Ίωάννης Σκαρδανά, καλούμεν τούς έχοντας τὰ προσόντα και βουλομένους να καταλάβωσι τήν έφημεριακήν ταύτην θέσην, όπως υποβάλλωσιν ήμιν δι' αίτήσεως των και έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης τὰ υπό του άρθρου 48 του Αναγκ. Νόμου 2200 «περί Ίερών Ναῶν και έφημεριών» προβλεπόμενα δικαιολογητικά έγγραφα. Έν Χίφ τῇ 17ῃ Νοεμβρίου 1941 † Ο Χίου Ίωακείμ

(3)55) **Ί. Μητρόπολις Μυτιλήνης**
Καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης, υποβάλλωσιν ήμιν τὰ υπό του άρθρου 48 του Α. Ν. 2200) 40 «περί Ίερών Ναῶν και Έφημεριών» όριζόμενα πιστοποιητικά, προσκειμένου να προσῶμεν εις τήν ανακήρυξιν υποψηφίων Ιερῶν τών γηρευσῶν θέσεων τών Ί. Ναῶν Άγ. Βασιλείου Μόρις και Άγ. Ειρήνης Έρεσσῶ. Έν Μυτιλήνη, τῇ 10 Νοεμβρίου 1941 † Ο Μυτιλήνης Ίάκωβος

ΕΚΚΛΗΣΙΑ,
ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΓΡΑΦΕΙΑ : ΟΔΟΣ ΑΓΙΑΣ ΦΙΛΟΘΕΗΣ ΑΡ. 19 ΤΗΛ. 33-016

Διευθύνουσα Έπιτροπεία
† Ο Άθηνῶν ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ, Πρόεδρος
† Ο Μεσσηνίας ΠΟΥΓΚΑΡΠΟΣ
† Ο Θεσσαλιώτιδος ΙΒΖΕΚΙΗΛ

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ ΑΠΟ ΤΗΣ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1942

1. Ίερών Ναῶν έδρων Μητροπόλεων δραχμαί	200
2. " " περιφερείας	100
3. " Μονῶν	300
4. Συνδρομητῶν πάσης ιδιότητος . . .	100
5. Τιμή καταχωρήσεων κατά δημοσίευσιν	300

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ. Οι άποστείλαντες συνδρομήν διά τὸ 1942 μικροτέραν από τὸ ως άνω ποσόν δέον να άποστείλουν τὸ συμπλήρωμα, διότι, άλλως, διὰ διακοπή ή άποστολή του φύλλου άνευ άλλης τιμῆς εἰδοποιήσεως.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ : Π. Σ. ΜΑΝΩΛΕΣΣΗΣ
Έν Άθήναις, τόπος «Φιδίνας» Λεωφόρου 4